

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Důvody vedoucí k zahrádkaření v České republice
Příloha bakalářské práce

Autor: Hana Suchá
Studijní program: B6703 Sociologie
Studijní obor: Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce: Mgr. Josef Bernard, Ph.D.

Hradec Králové, 2016

Obsah přílohy

Respondent: 1	1
Respondent: 2	9
Respondent: 3	18
Respondent: 4	25
Respondent: 5	33
Respondent: 6	41
Respondent: 7	51
Respondent: 8	60
Respondent: 9	73
Respondent: 10	82

Tazatel: písmo kurzívou, respondent: běžné písmo.

Respondent: 1

Jméno: Jan

Věk: 32

Vzdělání: vysokoškolské

Povolání: archivář

Stav: svobodný

Velikost domácnosti: dva

Typ zahrady: u domu

Doba zahrádkaření: čtyři roky

Honzo, pověz mi prosím, jak ses k zahrádkaření dostal?

Ehm no já jsem zahrádku zdědil spolu s barákem. Je to docela nedávno, ale v oblasti zahrad se pohybuju už od dětství. Nejdřív ji měli prarodiče, pak i rodiče. Tak znáš to, jako malej jsem na zahradě jen tak běhal, občas něco přinesl, pak začal i pomáhat. Pak jsem pomáhat i musel. (smích) Pak mě bavilo začít sázet ze semínek a celkově tak nějak se o tu zahradu začít víc zajímat. No, a když jsem tu zahradu zdědil, tak mi bylo líto rušit ty záhonky a tak celkově všechno, víš, jak to bylo zaběhlý.

Takže rodiče pěstovali to co ty teď?

Jasně de facto jo, já jsem ten okruh začal rozšiřovat teprve nedávno a zkusil něco navíc, co jsme nikdy doma nepěstovali. Myslím jako další druhy zeleniny co jsem předtím jen kupoval.

Aha a o jakou zeleninu se jedná?

No hlavně asi o brokolici, růžičkovou kapustu a teď nově jsem zkusil i mangold.

Mangold? Ten neznám, dovedl bys ho popsát?

No já bych ho přirovnal k salátu. Je hodně zdravěj. Víím, že obsahuje hodně vápníku. Máme doma králíka a on nesmí vápník, protože trpí na močový vápenatý kameny, tak vim, že mu mangold dávat nesmím. (smích)

Aha a je ještě něco jiného, než za doby, kdy se o zahradu starali rodiče?

Pokácel jsem pár ovocných stromků, co vysadili rodiče. Tehdy hodně frčely ty čtvrtkmeny a polokmeny. To jsou takový nízký stromky, kde koruna začíná zhruba v metru. Mně se to nikdy nelíbilo a já mám rád normální stromy, vysoký aby pod nima mohl člověk klidně projít, projet se sekačkou a v létě se schovat do stínu.

A co tě motivovalo k tomu si tu zahradu nechat?

Hm no začal jsem se zajímat o zdravou stravu. Chtěl jsem si zeleninu a ovoce vypěstovat sám a tak trochu si i dokázat, že to zvládnou, když to zvládli rodiče. Je to taky takový moje odreagování od těch běžných starostí.

Proč ty sám?

Protože jsem chtěl mít přehled nad tím co jím, chtěl jsem to mít čistý, bez chemie. Taky mě baví sledovat, jak to roste a přemýšlet, jak co a jak zlepšit a zefektivnit. No taky se vlastně zajímám o historii a místopis a tady v Sudetech šlechtili Němci po desetiletí před válkou svoje vlastní odrůdy jablek, hrušek a dalších ovocných stromů a já se je snažím z těch starých stromů zachránit a naroubovat na mladý stromy abych je zachoval. Je to v podstatě taková archivářská práce. (smích)

Aha to je zajímavý. Takže jak dlouho teda vlastně zahradničíš?

Jak jsem říkal, prakticky už od dětství jsem se pletl na zahradě a tak nějak pomáhal. Nejdřív u toho dědy a pak jak s tím začali rodiče tak i doma. A jinak zahradu s domem jsem zdědil teprve před čtyřmi lety. Takže vlastně aktivně zahrádkařím teprve ty čtyři roky.

A tedy tím hlavním důvodem proč sis zahradu nechal, je ta zdravá strava, chápu to dobře?

Přesně tak a taky mě to baví, jak jsem říkal třeba to roubování a tak celkově se o to starat.

Jo dobře. A teda nepletu se, když říkám, že je to tvá první zahrada?

No jo tohle je moje první zahrada.

A v rodině vlastní zahradu ještě někdo jiný, kromě prarodičů a rodičů?

Na pár výjimek maj zahradu skoro všichni. A to i ti co bydlí ve městě, například babička má zahrádku v zahrádkářské kolonii. A rodiče, jak se odstěhovali a nechali mi to tu, tak už zahradu nemají.

Znal bys důvod, proč ji už nemají?

No ona máma na tom nebyla zdravotně moc dobře a už to nedávala. Tak si koupili byt ve městě a chodí hodně za kulturou.

Jo tak a ty by sis uměl život bez zahrádky představit?

Ale asi bych si to bez toho dokázal představit, ale baví mě to. Asi bych si musel najít nějaký jiný zájmy. Ale asi by mi to chybělo, člověk si na to tak nějak zvykne.

A co děláš jinak ve volném čase, když vynecháme to zahradničení?

Tak rád se starám třeba o auto v garáži, dám ho do pucu a pak si taky rád čtu.

Dobře. V čem teda vidíš největší přínos toho mít zahradu?

No asi v tom, že mám všechny ty plodiny přímo ze zahrady, kde vím, jak jsem s ní zacházel a že jsem ji nehnojil ani nestříkal žádnou chemií, jako se to děje u většiny ovoce a zeleniny co je k dostání v obchodech, který se ještě navíc dováží klidně i přes půl světa i když není vůbec žádný problém si ho vypěstovat doma a skoro nic to nestojí.

Takže ti vadí chemie?

Jo snažím se žít docela zdravě. Přítelkyně se o zdravý životní styl hodně zajímá a nějak mě naučila se víc starat o to, co jím.

Aha a k tomu pěstovat vlastní ovoce a zeleninu tě vedlo hlavně co?

No to že je to zdravý a čistý. Bez té chemie, hnojený hnojem a taky když tomu dám tu péči tak je to znát i na chuti.

Jak je to znát na chuti?

V těch mých domácích potravinách je ta chuť cítit, třeba v rajčatech. V kupovaný je to tak jako odbytý nebo jak bych to řekl.

Aha a zaznamenal jsi v poslední době víc takových lidí, kteří se zajímají o původ potravin?

Jo řekl bych, že to teď docela letí. Jako přítelkyně je vegetariánka a tak o tom čte hodně na internetu, ve fórech, chodí na přednášky. Je to dneska takový populární. A ještě víc asi to veganství.

A co ty si o veganství myslíš?

No mně se ta myšlenka taky líbí, víš jako, že se neubližuje zvířatům. Ono je něco jinýho, ty velkochovy a pak nějaký statek, kde se to chová jako dřív. A předtím, než jsem žil s přítelkyní, jsem si život bez masa neuměl představit, ale to co mi přítelkyně vaří je fakt dobrý a mám z toho, co jíím lepší pocit. Ale jinak já vegan, ani vegetarián nejsem.

Venku jsem ale viděla nějakou ohrádku, takže chováte zvířata?

Ano máme slepice, protože ty tu byly už za rodičů a tak jsem je tu ponechal a nějak se o ně dál starám. Mám je ale jenom na vajíčka a nechávám je dožít. Vajíčka já teda jíím hodně, ale přítelkyně je moc nemusí.

A tak nemáte jich nadbytek?

Jo občas jo, ale tak je hodím do lednice a zas popravdě není problém si je uvařit denně k snídani. Takže je docela spotřebuju. Taky těch slepic nemám moc, už jenom pět.

A napadá tě nějaké negativum toho, mít zahradu?

Hm asi ne, je to fajn. Lepší než žít v bytě.

Dobře. A teď mi prosím pověz, jaké aktivity na zahradě nejčastěji vykonáváš a jak často?

Uhm tak nejvíc se starám o tu zahradu, to mi zabere každý den v teplých měsících zhruba ty tři hodinky denně. Přes to léto to je hlavně zalévání no a každý den se taky musím postarat o tu drůbež. Jo a taky sekání, toho je hodně. Hlavně když zaprší, když je suchý léto, jako bylo loni, tak jsem na sekačku skoro nesáhl. Vzpomínám si, že dřív po mě máma chtěla, abych sekal trávu skoro každéj druhej den, nesnášela, když byla tráva delší, než povolovala norma (smích) a já zas nesnášel to sekání. No a potom kromě tý práce si taky rád oddechnu a v klidu si sednu třeba s knížkou pod strom na lavičku a tak no. Jo a taky občas v létě grilujeme, vysedáváme do večera. To nás baví.

Takže práce na zahradě, včetně toho sekání, krmení zvířete a zalévání a tak dále ti zabere ty tři hodiny?

Jo přesně tak. Ale v zimě jako ne že jo, to jenom nakrmím slepice, nebo prohrábnu cestu k domu.

Jo tak a stačí vaší domácnosti pouze výpěstky z vaší zahrady?

No co se týče zeleniny a ovoce tak přes to léto a podzim skoro jo, to nemusím nic moc dokupovat teda kromě toho, co mi tady nevyroste, ale celej rok bychom z toho asi nevyžili.

A co ti tady neroste z toho, co tak běžně kupuješ?

Tak třeba brambory, ty nepěstujeme. A pak, já nevím, občas si koupíme kukuřici, občas nějaký oříšky, máme tu jenom vlašáky.

Ehmm aha, takže jaký podíl tvoří vaše produkce ovoce a zeleniny a jaký kupovaný?

V letních měsících si vystačím tak ze tří čtvrtin. V zimě je to jedna pětina a to jenom co moje přítelkyně zavařila, nebo usušila. Minulou sezónu jsem jí koupil sušičku a tak sušíme všechno možný. No a třeba jablka se daj ve sklepě skladovat celou zimu, takže ty dokupovat nemusíme.

Co tak obecně teda děláte s úrodou?

No natrhám to a sním. Já si to trhám, jenom když to potřebuju, že jo tu zeleninu do polívky, do salátu. Něco dáváme sousedce, přítelkyně s ní kamarádí, tak si občas něco vymění, jako že jsou zvědavý, jak asi ten jejich salát zachutná vedle. (smích)

A máte někdy teda přebytky? Co s nimi děláte?

Tak těch přebytků zase není tolik, abychom si s tím museli nějak lámat hlavu. Jasně vždycky něco zbyde, ale u nás se to s předstihem raději zavaří, nebo se víc peče a tak.

Takže je nikomu nerozdáváte?

No rodina má svojí zahradu, spíš kolikrát dávají něco nám. Maximálně tý sousedce, jak jsem říkal.

Aha a ještě mi řekni, jestli máš zahradu rozdělenou na nějaké části, zóny?

Hm mám ji rozdělenou asi na tři zóny. V jednom koutě mám slepice. Pak v té největší části tam mám skleník po mámě a tam pěstuju rajčata a papriky, vedle mám malý záhon, tak mám hlavně kořenovou zeleninu a taky jahody. Pak různě po zahradě ovocný keříčky a stromy. Pak máme za barákem takovej starej altán. No přítelkyně ho nesnáší, postavila ho máma, tak chápeš, že jo. (smích) On je ale fakt takovej ošklivej, přemýšlím, že ho někdy v budoucnu předělám. Ale zas na druhou stranu často v něm sedíme, když je hezky tak si tam vezmeme oběd, anebo když máme návštěvu, tak hlavně v létě je to hezký

posezení. No a před barákem má přítelkyně skalku a kytky, já o to sice zakopávám ale co nadělám. (smích)

A jakou z těch částí máš nejraději, jakože na který trávíš nejvíc času a proč?

Já? No asi v garáži, tam mám dílnu a jednoho veterána tak se tam občas zavřu a hraju si. Hlavně přítelkyně tam nechodí. (smích) Ale jinak asi ten altán, teda ne ten altán jako sám o sobě, ale to posezení je fajn.

Dovedl bys popsat, zda tedy na vaší zahradě převažují rostliny okrasné, nebo užité?

Jo tak to určitě ty užité. Kytěk venku moc nemáme, teda kromě ty skalky, jak jsem říkal. No a pak pár tújek ale jinak většinu kytěk máme uvnitř v baráku.

Aha hm a jaké užité rostliny pěstuješ nejvíc?

Nejvíc asi zeleninu, já mám rád zelí, brokolici, rajčata no přítelkyně hrášek, saláty a pak máme takovou tu klasiku, kořenovou. Že jo pak papriky kedlubny a tak. Máme hodně ovoce, to v létě milujeme. Přítelkyně hodně peče, tak dělá koláče ze všeho: rybíz, třešně, jahody, švestky, jablka a no prostě z ovoce máme snad všechno.

A záleží ti na tom, jak tvoje zahrada vypadá?

Jo asi jo, snažím se, aby to vypadalo trochu k světu no. Jednak kvůli mě a pak taky abych se nemusel stydět, když někdo přijede. Vždyť lidi vedle toho choděj a dívají se tam, dělají si o tobě nějaký ten obrázek.

Jo to asi jo. A jak si představuješ ideální zahradu?

Ideální? No jako no já nevím. To je docela těžká otázka hele. Asi bez práce, abych na ní nemusel tolik dělat, to by bylo fajn. (smích)

A vzhledově?

Hele no asi takovou jakou mám. Tak taky se snažím, aby vypadala podle toho, jak si jí představuju.

A je něco, co se ti třeba líbí na zahradách ostatních, ale na té tvé to chybí?

Přemyslím no. Jo asi líbí se mi velký vzrostlý stromy u baráku. Vždycky, když někde vidím třeba u těch starších stavení nějaký vzrostlej dub, nebo lípu před domem, tak si

říkám jak by to vypadalo u nás no. Jo a pak se mě líběj zahradní jezírka, co tam kvetou lekníny a kuňkaj žáby, ale to třeba do budoucna kdybych se nudil.

Aha dobře. A je něco, co se ti na zahrádkách ostatních vyloženě nelíbí?

No tak asi když vidím, že někdo má místo zahrady džungli a bordel to se mi nelíbí. A pak taky malovaný trpaslíci co maj sousedi tady pod náma. To je fakt otrěsný.

A na své zahradě bys něco změnil?

Jo asi aby nebyla z kopce, to je fakt takový nepraktický vzhledem k sekání. Taky půda tu není nic moc úrodná.

Takže máš nějaké plány se zahradou do budoucna?

Jo asi zničit ten altán, protože přítelkyni se fakt nelíbí a furt to poslouchám. (smích) Tak asi ho budeme muset změnit no. Ale jako nějakej altán jinej to chce, ale prostě jinej.

A máte teda na zahradě ještě nějaké jiné vybavení, než altán?

No máme tu posezení, houpačku a bazén, ale všechno je to zděděný po rodičích a už to nevypadá nejlíp, ale funguje to. Tak to asi necháme prostě dosloužit a pak si koupíme něco hezčího.

Takže tohle posezení, houpačka a bazén slouží hlavně k odpočinku asi že?

No přesně, hlavně k relaxaci, flákání se.

A nějaké dekorace máte?

Dekorace? Hm ne asi ne, jenom ty kytky a skalku.

Ještě mi prosím tě pověz, jak to máš s hnojením. Hnojíš?

Ehm hnojím hnojem.

Jakým?

Kravským.

A kde ho sháníš?

V kravíně, tady v tom místním.

A co kompost? Máte?

No jo kompost máme.

A k čemu ho máte?

No tak házíme na něj všechno to co nesněděj slepice. Jakože biologickýho.

A hnojíte kompostem?

No moc ne, spíš používám ten hnůj.

Takže ho tedy používáte jen jako na odpad.

Jo přesně tak.

A používáš nějaké chemické postřiky?

Ne nepoužívám.

Není třeba, nebo proč?

No přesně, jako zatím jsem po nich sáhnout nemusel a taky jak jsem říkal, snažím se to dělat bez chemie.

A myslíš si, že třeba biopotraviny z obchodu by byly lepší než tvoje?

Hm no vždyť ty moje jsou taky bio. (smích) Mně ta zelenina z obchodu ani kolikrát nějak nechutná, je to bez chuti. To moje rajčata jsou prostě jinde.

A co škůdci, máš s nimi zkušenosti?

No docela dobrý zatím, teda jenom slimáci mi žerou salát.

Co s nimi tedy děláš?

No vyhlásil jsem jim válku. Sbíral jsem je v noci. No a zkoušel jsem takovou tu klasiku, třeba jako pivo, ale na to mi kašlou, tak jsem sáhnul po lopatě. Teď máme takový granule, přes který se jim nechce plazit, takže to vemou oklikou. Jako nějaký tam furt jsou, ale je jich fakt málo.

A co voda? Jakou vodu na zahradě používáte a co s ní všechno děláš?

Tak používám vodu z vodojemu, a když s ní chci zalejvat tak mám takový dvě kádě, který když si naplním, tak to nahlásím na obecním úřadě, abych nemusel platit stočné. No a používám je na. No tu vodu pak používám na zalejvání. A taky mám jeden sud pod okapem na dešťovou vodu a ta je přirozenější bez chlóru, tak se s ní dá zalejvat hned.

Takže nezalíváš hadicí rovnou z vodovodu?

Ale taky někdy, ale fakt se snažím tomu vyhnout, abych ušetřil, a taky pro ty rostliny není ta chlorovaná voda úplně ideální.

A jak bys popsal svůj postoj k životnímu prostředí?

Vyloženě kladný. Snažím se ho co nejvíce zatěžovat. Jako to všude, nejen na zahradě

Jak tedy k ochraně životního prostředí přispíváš?

No tak nejsem jako žádný aktivista, ale snažím se třídit odpad, to jsme doma dělali asi vždycky.

A ještě něco?

Hm no teďka se s přítelkyní zajímáme o zvířata. Ona nejí to maso a nedávno jsme viděli dokument o tom, jak se ve velkochovech s těma zvířatama často zachází, to je dost hrůza. Takže se nějak snažíme omezit konzumaci mléka a mléčných výrobků a taky třeba maso pro sebe koupím radši od místního dodavatele než v marketu no. Celkově jak říkám se snažíme jíst zdravě, čteme složení výrobků a hodně si vaříme sami. Hm a taky šetříme třeba materiály, znovu něco používáme, schováváme starý sáčky a tak různě. Teď mě toho víc nenapadá, ale určitě by se ještě něco našlo. Jo a ještě palmáč, asi klasika teď.

Respondent: 2

Jméno: Jiří

Věk: 45

Vzdělání: středoškolské

Povolání: hasič

Stav: ženatý

Velikost domácnosti: čtyři

Typ zahrady: u domu

Doba zahrádkaření: přes dvacet let

Tak jo, povězte mi prosím, jak jste se k zahrádkaření dostal?

Tehdy, když jsem si po vojně koupil dům. Byl to vlastně dům, ve kterém jsme bydleli. Já už vlastně od sedmi let, ale máma se pak provdala znova a můj otčím zemřel. Tím přecházel dům do dědictví jeho dětí, ale protože jsem v něm bydlel převážně já, tak jsem se rozhodl ho odkoupit.

A s domem jste tedy odkoupil i zahradu, že.

Ano a docela velkou.

A ještě předtím, než jste si ten dům se zahradou koupil, jste plánoval, že byste měl zahradu?

Tak že bych plánoval, to se říct nedá, byl jsem hodně mladej, když jsem to kupoval. Bylo mi jednadvacet a na nějakou zahradu jsem rozhodně nemyslel. To přišlo všechno až s rodinou, takže vlastně časem.

Aha a jak je to teda dlouho, co zahradničíte?

Asi tak pět let po tom co jsem se oženil. Bylo to tak trochu na popud manželky, protože ráda vaří, takže jsme se snažili něco vypěstovat a potom taky vlastně pro děti, aby měly dost vitamínů. Takže jsme začali s těma jahodama. Ty měly děti rády a pak jsme to postupně rozšiřovali.

Popsal byste to rozšiřování?

No tak znáte to, žena chtěla zeleninu do omáčky a polívky. Pak proč nevysadit nějaký jabloně. A pak ty děti chtěly hrášek.

Takže toto je vaše první zahrada?

Dá se říct, že jo. Předtím jsem chodil jako kluk na zahradu k dědovi a pomáhal mu, on byl včelař, tak jsem i k těm včelám tak nějak přilnul.

No já si všimla úlů, takže jste také včelař?

Taky taky, teda začal jsem s tím teprve letos, vlastní včelstvo ještě nemám. Dávám dohromady úly a takové to zázemí. Taky jsem se přihlásil do včelařského kroužku, takže zatím de facto jenom studuju a sbírám rady a návody.

Aha a někdo jiný kromě dědy zahradu v rodině vlastní?

Myslíte někdo další? No máma se potom znova vdala a má taky zahrádku, přímo za svým domem má docela velkou zahradu. A pak taky vlastně syn s tím teďka začal, zrovna postavil, takže zakládají i zahrádku.

A v čem vidíte největší přínos toho mít zahradu?

Tak zprvu jak jsem byl mladej, tak jsem v tom viděl spíš mínusy. Jako kvůli údržbě celý zahrady, ať šlo o sekání, protože jsem neměl sekačku, takže jsem ještě brousil kosu a ráno sekal vlhkou travu. No a potom když to uschlo tak jsem to shrabal. A to jsem tam ještě měl dva králíky, jim jsem něco dal a zbytek jsem vyhazoval. Potom jsem se musel starat o stromy, co jsem měl na zahradě.

Proč už králíky nechováte?

Tak je jednodušší si to maso za pár kaček koupit. Přeci jen s tím je práce, teda hlavně jako s tím toho králíka zabít a připravit k jídlu. A taky dcera kvůli tomu jančila. (smích)

A tedy ten přínos mít svou zahradu vidíte v čem?

Ted' s odstupem času ho vidím no. No přišlo tak postupně s manželkou a dětma. To víte tak ty děti si měly kde hrát, manželka věšet prádlo a tak se vyblbnout. To na kytkách a podobných věcech, já jsem na to nikdy moc nebyl. No a ted' využívám zahradu docela rád. Jednak tam chodím odpočívat, v létě se smočím v bazéně a taky rádi grilujeme se známými.

Takže spíš zahradu oceňujete až ted' ke... Nechci říct ke stáří, protože starý ještě nejste, ale chápete jak to myslím? (smích)

Haha, no jo chápu. Jo spíš až ted' na starý kolena. (smích)

A co nevýhodu, má ta zahrada nějakou nevýhodu?

Ale tak jistěže. Musíte se o to starat, ale když to máte rádi, tak vám to nevadí.

A jaké aktivity na zahradě nejčastěji vykonáváte a proč?

Nejčastěji? Řekl bych, že nejčastěji se věnuju těm mejm budoucím včelkám. Potom mi hodně času zabere péče o výběh, co jsem postavil pro drůbež. Slepice máme ted' druhým rokem, takže to tak postupně dodělávám. No a potom takové ty běžné práce okolo domu, v první řadě práce na domě samotném. Letos jsme třeba natírali fasádu, opravovali schody a terasu no a pak na jaře mi začíná práce s údržbou bazénu. To víte je to docela alchymie a sama se ta voda hezká neudělá.

No jo a asi to stojí i hodně peněz, že jo?

Ten bazén jo, minule jsem do toho nalil chlórú za tisíce a samý tablety a ono to furt bylo zelený. A pak jsem si až všiml, že jsem jenom prostě nezapnul čističku. No mě málem trefilo.

Jé, to je smůla. To se může stát každému. A máte nějaké jiné aktivity a zájmy, než jenom zahradu?

No já jak jsem hasič, tak tady v obci vedu sdružení dobrovolných hasičů. A pak dělám taky starostu, tak kolem toho mám hodně práce. Ale nejvíc mě teď baví ty včelky.

Aha a práce na zahradě vám zabere asi kolik času?

Tak liší se to hlavně podle počasí a podle roční doby. Řekl bych, že tak nějak od toho dubna se venku pohybuju docela často. Kolikrát když přijdu domů z práce ve tři hodiny, tak si udělám kafe, a do tmy na zahradě pracuju. No a takhle to mám hlavně na jaře, to víte, ty přípravy. Přes léto spíš relaxuju a na zahradě řadí hlavně manželka. Na podzim se to ale vrátí. To zas musím všechno zazimovat, ořezat stromy. Jo ale taky děti mají svoje povinnosti na zahradě, něco zase dělá žena. Ono teda těžko říct, kolik mi to zabere času. Ale dost jo, to jo.

Ještě se vrátím k tomu, co vás přivedlo k pěstování vlastního ovoce a zeleniny?

No tak k vlastnímu ovoci mě vedly jednak vzrostlý ovocný stromky, co na zahradě už byly, když jsem ji před čtyřicet lety koupil. Vlastně většina z nich je tam dodnes. Já jenom nějaké přidal.

A jaké?

No zasadil jsem druhou třešeň, jednak kvůli lepšímu opylování a dál za zmínku stojí možná meruňky, ale ty mě moc nepotěšily, protože jsem ještě žádnou nesklidil. (smích) A posledním přírůstkem na zahradě je broskev a ta je celkem vděčná.

A vaší rodině stačí pouze to, co si vypěstujete?

Přes léto si s ovocem a zeleninou určitě vystačíme. No přes léto. Myslím tím od toho června do konce září. Přes zimu samozřejmě hodně věcí dokupujeme, i když v poslední době se nám toho daří hodně nashromáždit. Já nevim, poměrně dost toho manželka nasuší a něco skladujeme ve sklepě, taky to dáváme zmrazit. Jo letos vlastně manželka zavařovala jako divá. Se zeleninou je to horší, tu máme rádi čerstvou, takže ji v zimě kupujeme, to je asi lepší než jíst nějakou zavařenou.

Takže jaký podíl tvoří vaše produkce ovoce a zeleniny a jaký kupovaný?

Jako celoročně? No přes zimu jednoznačně převažuje kupovaná zelenina i ovoce, tak v 90% procentech. Situace se ale dramaticky mění s příchodem jara, kdy podíl kupované zeleniny a ovoce výrazně klesá. Řekl bych, že podíl kupované zeleniny a ovoce se rovná nule asi jen dva měsíce v roce a to v červenci a srpnu, to asi vážně nic nekupujeme.

A co děláte s úrodou?

Tak většinu úrody asi spotřebujeme sami.

A jak?

Většinu sníme rovnou, asi tak pětinu manželka zavaří, nebo zamrazí, teď si taky oblíbila vyrábět pečený čaj, anebo ovocné sirupy.

A co přebytky? Co s nimi děláte?

Jasně máme přebytky, s tím není žádná věda. Něco teda rozdáme příbuzným, když třeba přijedou na návštěvu. Nebo to syn nosí přítelkyni, ona bydlí v bytě, tak dost ocení, že jí přinese třešně a nemusí je za draho kupovat. Má z toho radost.

Máte zahradu rozdělenou na nějaké části, zóny?

Řekl bych, že ji mám rozdělenou na dvě zóny.

Můžete mi je popsát?

V jedné části zahrady, je to vlastně už ke konci pozemku co nejdále od domu, tak tam mám oplocený úsek, kde chovám slepice a nedaleko mám ty úly. No a ta druhá část slouží převážně k odpočinku, řadím tam bazén a loubí.

A co záhonek, nebo kde pěstujete zeleninu?

Na to bych úplně zapomněl! (smích) Vedle výběhu pro slepice stojí skleník a u toho skleníku je menší záhonek. Ale vážně jenom takový malý.

Jakou část své zahrady máte nejraději, na které trávíte nejvíce času a proč?

Osobně mám nejraději asi ten svůj koutek s úly. Ale samozřejmě rád si sednu s novinama do altánu a čtu si nebo spím.

A jaké rostliny na vaší zahradě převažují? Užitečné, nebo okrasné?

Řekl bych, že spíš okrasné. Na naší zahradě se vyskytují téměř všude a doma o to zakopávám pořád.

Takže jaké rostliny pěstujete nejvíce?

No nejvíc mám asi těch ovocných stromů, pak nějaký keříčky, jako angrešt, kanadské borůvky, rybíz a taky máme hezkou bourec morušový. Ale jinak je nejvíc těch kytek, co má manželka.

A z těch okrasných byste mohl popsat, jaké máte nejvíce?

Z těch okrasných se o první příčky dělí skalky a muškáty. Uvnitř ovšem vedou orchideje.

Ano všimla jsem si, ty musí ženě zabrat spoustu práce že? Má je opravdu nádherné.

Je to taková její vášeň.

Nevíte, jak to dělá, že se jim tak daří? Mně vždycky umřely.

To opravdu nevím, přitom se mi zdá, že nemají nějakou zvláštní péči, asi to bude místem, máme tu hodně světla a konstantní teplotu. Třeba jim to vyhovuje.

Aha, děkuji. Je pro vás důležité, jak vaše zahrada vypadá?

To jo to jo. Náš dům se nachází v turisticky poměrně zajímavé lokalitě, takže tu v létě a poměrně vlastně i v celé sezóně projde docela dost lidí. No a potom taky mně samotnému by se to nelíbilo, kdybych tu měl nepořádek nebo polámaný stromy, to si neumím představit. To si s tím dám radši práci a tu zahradu posekám, nebo zavolám specialistu na posekání stromků, než abych dopustil, aby ta zahrada vypadala jako prales. A taky by mě manželka hnala.

A jak si představujete ideální zahradu?

Tak to nevím, to jste mě docela zaskočila. Asi nemám konkrétní představu. Na své zahradě dělám všechno podle svých představ. Čas od času mě napadne nějaká změna, ale že bych měl nějakou vysněnou podobu? To nemám.

Je něco, co se vám líbí na ostatních zahradách, ale na vaší to chybí?

No tak asi pumpa.

Pumpa?

No klasická studna, na který se nachází ruční pumpa. Asi to znáte z venkova, možná od babičky.

No jo to je pravda, u babičky takovou pumpu máme, ale vůbec se v dnešní době nepoužívá. Tak k čemu byste ji chtěl?

No u nás máme docela skalnaté podloží, takže nemáme ani vlastní studnu, všechnu vodu, kterou venku využíváme, musíme brát z vodovodu. No a taky se mi to vždycky líbilo chodit s konví pro vodu k takový pumpě.

Takže jste chodil k pumpě pro vodu?

Ano chodil. Chodil jsem k ní na hřbitově. (smích)

Aha (smích). Co se vám na zahradách ostatních nelíbí?

No asi se mi nelíbí, když na zahradě převažuje ta část, kde člověk musí pracovat, nad tou částí relaxační. Myslím to tak že tři čtvrtin zahrady zabírá pole nebo záhony, nebo je určená pro zvířata a ta zahrada pak nevypadá moc hezky, nebo si nemáte kde odpočnout.

A změnil byste na své zahradě něco?

Já bych asi nic neměnil.

A máte nějaké plány se svou zahradou do budoucna?

Do budoucna? No příští rok chci žádat o to včelstvo, teda včelstva, no a potom taky chci rozšířit solární elektrárnu.

Takže už nějakou máte?

Ano máme dohromady šestnáct panelů, chtěl bych to asi zdvojnásobit.

A za jakého důvodu? Šestnáct panelů musí vytvářet poměrně dostatek energie ne?

Ano stačí to, když svítí slunce, dá se říct, že to pokryje veškerou spotřebu v domácnosti a to může být klidně i v zimě, když v zimě svítí sluníčko tak pračka a myčka, nebo klidně i míchačka s maltou může být puštěná a všechno pokryjí panely, ale rozšířit to chci z toho důvodu, že se mi podařilo na to získat dotace, takže se mi to vyplatí.

Ahá a co vybavení. Jaké vybavení na zahradě máte a v jakém je stavu?

Tak vybavení průběžně inovujeme. Máme třeba bazén, ten máme skoro sedmnáct let a je stále jako nový. Takže není třeba ho měnit.

A posezení?

Co se týče zahradního nábytku, tak jak jsem říkal, to inovujeme průběžně. Když přestane sloužit, tak prostě seženeme nový.

Takže máte něco starší, něco novější. Chápu to dobře?

Jo přesně tak.

Slouží toto vybavení spíše k estetickým účelům, relaxu, koníčkům? Nebo jak myslíte?

No ten bazén a zahradní nábytek nebo loubí slouží především k odpočinku a koníčkům, než k tomu aby to nějak zahradu okrašlovalo.

A máte na zahradě i nějaké dekorace?

No máme tu spoustu květin, to je dekorace sama o sobě.

A kupované dekorace?

Ne to ne.

A jaké koníčky na zahradě tedy vykonáváte?

No tak já mám třeba ty včelky. To je takový můj koníček.

Hnojíte?

Ale jo ten náš malej záhonek a vlastně i skleník hnojíme. Náš syn občas blázní a hnojí i ovocné stromy. Vypadá to jako když v zimě a na jaře běhá venku s kýblem a popelem a rozsypává to kolem stromu.

A čím tedy hnojíte?

No tak záhon a skleník hnojíme kompostem a skleník občas i kravským hnojem, pro který jezdíme k chovatelce do sousední vesnice.

A ten kompost, co na něj všechno házete?

No zbytky od jídla dáváme slepicím, na kompost jdou většinou nějaké takové ty kořínky z květin, nebo shnilé kytky, když rušíme nějaký keřík a tak.

Jakou máte zkušenost se škůdci a jak se s nimi vypořádáváte?

Tak měli jsme. Měli jsme problém se škůdci, především trápili manželku, když pravidelně likvidovali její čerstvě vysazené a rozkvetlé afrikány. Samozřejmě mluvím o slimácích. Dělají nám starosti i při pěstování listové zeleniny. Ale chce to pár dobrých nápadů a problém jsme jakž takž vyřešili. No a potom takové ty běžné věci jako je plíseň napadající papriky a rajčata.

Tak proti plísni něco stříkáte?

Ano používáme jednoduchý postřik. On nemá žádný vliv na výsledný plod.

Ale je chemický?

Ano je chemický.

A tak to vám nevadí, že stříkáte chemii na své plodiny?

Ale tak to je jen výjimečně na ta rajčata, jinak na nic.

A nebylo by lepší je pak koupit v obchodě?

To si nemyslím, tam ani nevím, co na sobě všechno nastříkaný mají.

A s těmi škůdci se teda vypořádáváte jak?

No tak měli jsme tu myši, na ně jsem líčil pasti. Měli jsme tu ptáky. I na ně jsem vyzrál. No a teď ty slimáci na ně používá manželka takovou speciální metodu půlnočního sběru.

Aha (smích) a jak jste vyzrál na ty ptáky?

No puškou.

A jakou vodu na zahradě používáte, proč a k čemu všemu slouží?

No tu z vodovodu, normálně stříkám hadicí a to úplně všechno.

Jaký máte postoj k životnímu prostředí?

Docela kladný.

A tak mohl byste popsat, jakým dílem přispíváte k ochraně životního prostředí?

Třeba tím že netopíme uhlím, ale přešli jsme na zemní plyn, ihned jak v obci vybudovali přípojky. Také se snažíme třídit odpad. To je asi taková ta klasika. Jo a máme ty solární panely, to si myslím, že taky šetří přírodu.

Respondent: 3

Jméno: Věra

Věk: 73

Vzdělání: základní

Povolání: v důchodu

Stav: ovdovělá

Velikost domácnosti: pět

Typ zahrady: u domu

Dobrá zahrádkaření: přes padesát let

Na začátek mi prosím pověz, jak ses k zahrádkaření dostala?

Uhm já jsem se narodila na vesnici, do rodiny s velkým statkem. Tam jsem musela už jako malá pomáhat a později jsem tam dělala několik let děvečku. Potom když jsem se provdala, tak jsme i s dětmi chvíli bydleli u tchýně tady vedle v domečku. Ona nám dala jako svatební dar tenhle obrovský pozemek, který k jejímu domu patří. No a my si na něm později postavili dům.

Na tu dobu obrovský dům, nemyslíš?

Rozhodně. Už bych si tak velký dům nepostavila, je s tím spousta práce a stojí hodně peněz. Jo a jednou když k nám přijela tetka z Hřibojed, tak mi povídala: Věruško, to si stavíš palác a né dům ne? (smích)

No vidíš to. Tak tam vedle u tchýně jste se museli mačkat, vždyť to je taková malinká chaloupka.

Tam jsme spali všeci v jedné místnosti. Ale tak to dřív chodívalo. Stará babka měla sedm dětí, takže my se třemi už nebyli nějaká starost. (smích)

A co tě motivovalo k tomu si založit zahradu?

Já jsem si ji nezaložila, ona tu už byla. My jsme jen něco přemístili a pak si to trochu udělali podle svého.

Tak co tě motivovalo k tomu se do toho vrhnout to předělat?

To tak je, že na vesnici máš i zahradu. Nebo spíš bylo to tak. Ono taky jídlo se jinde sehnat ani nedalo. Nebo dalo, to jo ale na vesnici to tak bylo. To opravdu neexistovalo, aby někdo měl tak velký pozemek bez hospodářství.

A jak dlouho to tedy je, co zahradničíš?

No celý život! My měli statek, tam jsem pomáhala už jako malá holka a pak jsem dělala u vlastního táty děvečku. No ale vlastní zahradu jsem měla, až když jsem se provdala, jak jsme ji od tý tchýně dostali. Ale už je to no no půl století, toto letí.

A teda říkáš, že to není tvoje první zahrada?

No moje vlastní jo, ale pracovala jsem u toho táty zamlada.

A v rodině někdo zahradu taky vlastní?

Všichni. Jenom Bohouš, ty jsou městský. Ty zahradu nemají, ale jinak všechny děti a i sourozenci nebožtíka manžela, těch bylo sedm a měli všici zahradu.

Dobře. Řekni mi prosím tě, v čem vidíš přínos toho, mít svou zahradu?

No přínos, je s tím spojená spousta práce. Já než jsem šla do práce, jakože za krávama do kravína, tak jsem musela posekat kosou trávu, dát králíkům, pustit slepice, dát kozám, kravám a vlastně drůbeži celkově, my jich měli hodně. A když jsem přišla z práce tak jsem do večera dělala na zahradě zase. A to nebylo lítání jenom kolem zvířat ale pole. S tím je taky spousta práce, dřív se ještě oralo koňmi. Pak sesbírat brambory z toho velkého pole, to byla práce pro celou rodinu. A hodně zeleniny se pěstovalo jako krmení pro zvířata. Jsme si tehdá pěstovali i vlastní kukuřici. No teď už to tak není. Teď už ne.

A v čem teda vidíš ten přínos?

No ten přínos je jídlo. Dřív se to nedalo sehnat v obchodě jako dneska a zvlášť na vesnici. Hlavně na vesnici, ve městě to bylo to jo to jo. Jak jsem říkala, když máš zahradu, tak si pěstuješ svoje.

A jakou nevýhodu vidíš v tom mít zahradu?

Musíš se o to starat, o ta zvířata, rostliny. A je to práce, dneska jsou lidi zvyklý odpočívat a já když přišla z kravína, tak jsem musela doma makat. Zvířata jsou na tobě závislý, to nejde jen tak dát ručičky, nožičky tákhle a nechat to být.

A jaké aktivity jsi na zahradě vykonávala, nebo jaké pořádky vykonáváš?

No aktivity... Hm to dřív takhle nebylo. To se jenom pěstovala ta zelenina, chovala zvířata a občas sis sedla před dům na lavičku. Ale dneska ty mladý, ty už jenom sedíš a tak se flákáš.

A kolik času ti ta práce na zahradě zabere?

Dřív mi to zabralo všechnen čas, než jsem šla do práce, a když jsem přišla. Ale teď když tu nic nemáme, tak už jenom seberu vajíčka a mrkev do polívky, takže mi moc času nezabere. A když už se něco musí udělat, jako třeba posekat trávu, nasekat dříví do kotelny, nebo vyplít záhon, tak to už dělají spíš mladý, já už na to nemám klouby. A vlastně oni už ani nepřejou, oni tam dali na jahody takovou tu plachtu, tak to mají vlastně bez práce.

Jak to, že už nic nemáte?

Zůstal mi tu syn, ten si vzal ženu a postupně to tu tak převzali. Udělali si tu to posezení a pak stavěli houpačky pro děti a postupně se ty záhony rušily. Potom se zrušili i zvířata. Ne vlastně předtím, nejdřív zvířata, pak záhonky. Já to pletu. Oni všechno tak nějak zlikvidovali, že prej s tím je hodně práce a radši si to koupějí.

Aha, to je škoda a co tě motivovalo k tomu si pěstovat vlastní potraviny? Ta situace, že to nebylo, nebo bys řekla, že zvyk, že se to na vesnici tak dělalo?

Hm asi od obojího trochu. Tak samozřejmě ty potraviny tady na vesnici k sehnání nebyly, ale i když byly, tak bych asi pěstovala, protože jinak bych tu ostatním byla k smíchu. (smích) A pak když to jídlo v obchodech bylo víc, tak zas bylo drahý. Jak jsem řekla, to tak bylo, že na vesnici máš zahradu a zvířata.

A stačí tvé domácnosti pouze to, co si vypěstujeteš?

Dřív nám to stačilo, to jsem nic nekupovala, teda dokud se sem nezačaly dovážet třeba banány, to jsem nevypěstovala. Ale dneska nám to nestačí, jak říkám, už tu nic nemáme.

A tak dokázala bys popsat, jaký podíl toho, co zkonsumujete, tvoří kupované ovoce a zelenina a pak to, co vypěstujete?

Myslíš teď?

Ano.

Ted' kupujeme všechno kromě nějakých jablek, brambor a kořenové zeleniny, nebo salátu. Ještě ve skleníku máme rajčata, papriky a okurky. A je tu pár ovocných stromů, ale ty už mladý taky pokáceli, protože jim vadily vosy.

Vosy, jako že se pletly kolem toho ovoce, co leží na zemi?

Ano tak tak.

Takže kdybys to měla říct v procentech, kolik toho je vaše a kolik kupovaného?

Zhruba tak 40% procent je naše a zbytek kupujeme. Ale v zimě to je víc, protože už se tolik nezavařuje a i ty marmelády kupujem.

A jak zpracováváte úrodu?

No ovoce ted' nejčastěji mrazíme, sem tam i nějakou zeleninu, ale už toho tolik není, aby se to takhle skladovalo.

A co děláte s přebytky?

Přebytky už moc nemáme. Většinou jenom vajíčka, ty dám mladejm, když přijedou. Dřív jsem jim dávala hodně to, co jsem zavařila, ale jak říkám, už to nedělám. Jo a vajíčka jsem taky prodávala, si pro to hodně jezdili, ale ted' už máme slípek jenom pár. I mléko jsem prodávala dřív, když ho bylo hodně. Ted' už né, ted' už né.

A máš zahradu nějak rozdělenou? Na nějaký části?

Jak to myslíš?

Hm jestli je nějaká část, kde máte jenom pole, jenom posezení a tak?

No jo to máme! Za domem je velký záhon, který ale ted' mladý ruší a chtějí tam vysadit trávu. Já měla jenom lavičku před domem a to mi stačilo. Dřív se před domem takhle nevysedávalo a nejedlo.

Proč to ruší?

Protože je to prý zbytečně moc. Že jim stačí to druhý pole.

Aha a nějaká další část?

Pak je vedle skleníku a výběh pro slepice s kurníkem, ten je docela velký, zabírá hm tak asi třetinu pozemku. Pak pod ním je další pole, to je velký. Dřív tam byly brambory a

kukuřice, to ještě když jsme měli zvířata. Teď je tam všechno. Jahody, zelenina, brambory a bylinky. No a podél toho pole je alej se stromy a tam pak na to navazuje, jak si mladý udělali to posezení. To tam hodili na kůly maskovací vojenskou síť, jak se jí to říká, ono to má nějaký svůj název, no to je jedno a pak tam dali stoly, lavice a houpačku. On Martin je truhlář, takže si to všechno vyrobil, to on je vážně šikovnej. A v létě máme vedle toho bazén pro děti. Pro děti vlastně mají i trampolínu a skluzavku a tak, to je fajnový, aspoň se holky vyblbnou. A ještě tam je voliéra pro psa, to je takovej blázen tenhleovej labrador. Dřív jsme měli vlčáka, ten byl poslušnější. Tenhle Áron ten je ztřeštěnej, to je takovej blázen neposlušnej.

A jakou tu část zahrady máš nejraději?

Já měla nejraději lavičku u domu. Tam jsem před tím měla záhonek s růžema a tak jsem se na ně koukala a ještě jsem odtamtud viděla na králíkárnou, tak jsem koukala, jak si tam hopsaj a lebeděj. Občas jsem si je šla pohladit.

Takže máte ještě někde králíkárnou?

Nojo, na to jsem, vidíš, zapomněla. Králíkárnou, maštal a chlívek.

Takže tam jsi měla domácí zvířata?

Jojo měli jsme i prasata a kozy a krávy.

Aha a proč už je nemáte?

No tak je to práce s tím a pak už se to všechno dalo koupit v obchodě, anebo jsem si pro mlíko třeba chodila k sousedce. Pak už, když jsem byla starší, tak jsem na to už sílu neměla a mladý ty to nechtěli. Ta jejich malá mi řekla, že to moje mlíko smrdí (smích). To víš, už byla zvyklá na to z obchodu.

A jaký typ rostlin na té zahradě převažuje? Okrasné nebo užitkové?

Určitě užitkové, teda okrasných máme před domem taky dost. Mladý ty si udělali skalku a celkově vysadili víc keřů a kytěk, ale pořád je asi víc toho ovoce a zeleniny. Ono to je hezký, to je pravda těch kytěk mít víc.

A jaké rostliny pěstuješ nejvíc a proč?

Nejvíce hm asi tu zeleninu, brambory. Protože to se sní nejvíc.

A je pro tebe důležitý, jak ta zahrada vypadá?

Tak kdyby tu byl nějaký svinčík tak mě lidi pomluví.

A jak si představuješ ideální zahradu?

Bez práce. (smích)

Našla bys něco, co se ti na ostatních zahradách líbí a na tý tvoji to chybí?

Asi ta velká pole, co jsem tu kdysi taky mívala, než mi to tu ty mladý změnili.

A co se ti na zahradách ostatních nelíbí?

Jak bych to ale popsala, hm někdo tam má opřený třeba lyže, nebo shnilý kolo.

Takže nepořádek?

Jo jo nepořádek, to by nemělo na zahradě být, je to ostuda přece.

Změnila bys na svojí zahradě něco?

To víš, že jo. Celý život jsem si to budovala a pak najednou vidím, jak je to jiný a nemám ani to, pro co jsem tam celej ten život dřela. Mě hlavně mrzí, že musíme kupovat, když jsme to mohli mít zadarmo. Chtěla bych ji mít, jako jsem si ji udělala. Jako byla dřív, ale teď už ne, teď už nic dělat nebudu.

A máš se zahrádkou nějaký plány do budoucna?

Já už ne, to už je na mladejch.

A co vybavení na zahradě? Jaký máte a v jakým je stavu?

Jak jsem říkala, teď je tu všechno nový, jak si to mladý udělali, to posezení, lavičky, houpačky. Ale třeba chlívek, maštal, kurník to je všechno původní, jak jsme to dělali s manželem.

Aha a k čemu to slouží? Myslím jako spíš k odpočinku, na zkrášlování nebo co myslíš?

Mladejm určitě k odpočinku.

A co hnojení? Hnojíte?

Jojo hnojíme pravidelně každou sezónu, střídám hnůj, kompost, slepičáky. Co se doma najde. (smích)

A kompost máte?

Nojo máme, máme.

A z čeho se skládá?

Tak hlavně z rostlin, který se likvidují, nebo třeba se tam dávají zbytky ze zeleniny a taky se tam občas zakopal třeba králík, kterýho pes zakousl. Tak všechno.

A slepicím dáváte co?

Těm se dávají hlavně zbytky od jídla, co se doma seberou. To namáčím a pak jim to druhej den dám. Ale taky maj granule a zrní. Občas nějakou trávu co se poseče, nebo salát.

A co škůdci?

Škůdci. No jéje. Těch za ten život bylo! Tak například mandelinky ty sbírám ručně, na ty mi žádný postřik nikdy nezabral. Pak slimáci, to jsou potvory. Na ty mám ale nejlepší pivo. Oni ho taky milujou a pak se v něm v noci utopí, zase lepší než všechny možný postřiky a chémie. Jo potvory jsou taky špačci, ale s těma nic neudělám, jo nebožtík ten je střílel. A myši ty chytaj kočky, nebo pes. A občas mi králíci dostali mor, nebo myxomatózu, to nejsou škůdci, ale ty králíky mi to zlikvidovalo a to i když jsem je pravidelně očkovala. Zkoušela jsem na to všechno, ale jako nic nezabírá a akorát je to drahý.

A nějaké postřiky na zeleninu, ovoce?

Stříkáme rajčata, jinak by zplesnivěla. Ale dřív než začnou plodit.

Nějakým chemickým postřikem?

Asi jo, má to takový zelený obal. Já ti to pak ukážu. Ale přírodní to asi nebude.

Dobře a jinak tedy nic nestříkáte?

Občas rûže proti mšicím, jinak ale ne.

A máš pocit, že ta tvoje zelenina je lepší, než kupovaná?

Určitě, třeba u rajčat to je cítit ta chuť. Kupovaný jsou úplně jinačí.

A jakou vodu na zahradě používáte?

My máme dům postavený na studni, takže vodu máme zadarmo a tak používáme tuhle vodu ze studny.

Takže hadici?

Hadici stříkáme, omýváme a tak všechno. Ale mám u skleníku i sudy na vodu dešťovou.

A jaký máš vztah k životnímu prostředí?

No hm já nevim, asi hm dobrej. (smích)

A jak bys řekla, že přispíváš k ochraně životního prostředí?

Třeba tříděním odpadu?

Jojo, třídíte?

Ale jo třídíme, hlavně hliník, pak ty potraviny slepicím a na kompost. Jo a noviny skladujeme ve sklepě a pak to svážíme na sběr papíru.

A jinak ještě něco?

Jó hm zbytky jídla dávám slepicím, pak něco na kompost. Jinak jako to dáváme do popelnice.

A ještě něco pro to životní prostředí co děláte, tě napadá?

Asi asi nic.

Respondent: 4

Jméno: Jana

Věk: 28

Vzdělání: vysokoškolské

Povolání: asistentka ředitele

Stav: svobodná

Velikost domácnosti: dva

Typ zahrady: u domu

Doba zahradničení: tři roky

Jani, budeš prosím tak hodná a popíšeš mi, jak ses k zahrádkaření dostala?

Je to vlastně jednoduché. Zakoukala jsem se do přítele, přistěhovala se k němu a on má baráček se zahrádkou. (smích) Protože jsem nikdy zahradu neměla, celý život jsem

bydlela v bytě, tak jsem se mu o to tady hned začala starat. Teda vlastně jsem to tu všechno zavedla, on tu nic neměl.

Takže toto je tedy tvá první zahrada aha. A přítel k domu přišel jak?

Jojo. On si to tu postavil asi před pěti lety. Dostal nějaké peníze ze spoření od rodičů, taky si už našetřil a zbytek přes hypotéku. Je o něco starší, než já.

A někdo z rodiny má také zahradu?

Z mojí rodiny asi vůbec, všichni jsme tak nějak žili v bytech. Rodiče jsou jedináčci a jejich rodiče, teda moji prarodiče, taky bydlí v bytech. Takže ne, ale od přítele mají zahradu zase naopak všichni.

Aha a teda on tu zahrádku neměl, do té doby, než ses sem přistěhovala?

Ten pozemek měl, ale nezahrádkařil. Bylo to tu prázdný, než na to sáhla moje ruka. (smích)

A co bylo tvým hlavním motivem k tomu, abys mu tu zahrádku tady zavedla?

Jak jsem říkala, já nikdy zahradu neměla a vždycky mě to lákalo. No a taky jsem to tu chtěla mít hezčí a hlavně si mít kde venku odpočinout, když přijdu z práce. Vždycky jsem chtěla se venku třeba najíst, opékat, mít tu oslavy.

Když jsi to chtěla zkrášlit, myslíš okrasnými květinami?

Jojo, to hlavně. Teda jako nejen květinami, ale baví mě si s tím vyhrát. Kde co bude položené a jak to bude rozložené a tak.

A co zelenina, ovoce, to na zahradě máte?

Jo to tu mám taky. Když už tu zahradu mám, tak je škoda to tu nemít. Ale nemám toho moc, jen takovou tu základní zeleninu, pár ovocných stromů. Ale že bych dbala na to toho tu mít nějak moc, to asi ne.

A proč toho nepěstuješ víc?

Tak nemám tolik času. Já i přítel chodíme hodně do práce. Nebo takhle, chodíme do práce stejně jako všichni, ale hodně si té kancelářské práce nosíme domů. A když jsem zkoušela zasadit jahody, tak se mi to nějak nepovedlo a radši si je teda koupím, než se tu s tím

patlat. Takže mám vážně jenom třeba mrkev, salát, bylinky. Prakticky nic náročného, o co bych se musela starat. Ovocné stromy zas nemusím zalévat a je to pohoda.

Jak se ti to nepovedlo, ty jahody?

Nějak se mi to nechytlo. (smích) Prostě mi to umřelo, asi uvadlo.

A v čem tedy vidíš největší přínos toho, mít zahradu?

Tak já určitě to, že můžu být venku. To je pro mě, jak pocházím z toho bytu, asi to nejlepší. Prostě si tu můžeme jíst oběd, nebo jen tak ležet, poslouchat hudbu a tak. To trávení času venku je pro mě asi nejdůležitější. Opravdu dobře si u toho odpočinu, zrelaxuju se.

Aha a jaké aktivity tak na zahradě tedy vykonáváš?

No tak nejvíc asi odpočíváme po práci. Teda když je teplo, v zimě jsme doma u krbu. Tak jak jsem říkala, když je hezky, tak tu třeba každý večer večeříme, občas grilujeme s přáteli. V létě máme postavený bazén, tak se denně koupeme. Ale jinak tu asi nic víc neděláme.

Takže zahradu ale v létě využíváte denně?

Jo to jo, každý den tu jsme. Opravdu hezky se tu odpočívá. Já toho mám po práci docela dost. Jak dělám přímo pod hlavním ředitelem, tak docela podléhám stresu a venku to je na to paráda. Teď si chceme pořídit psa, tak se těším, že budeme venku ještě víc.

A nějaká zvířata máte?

Tak občas sem přijde nějaká kočka, tak jí dám granulky a mlíčko. Ale naše není. Jinak zvířata nemáme.

A děláš ve svém volném čase i něco jiného, než to co jsi mi právě říkala, že se týká zahrady?

Asi ne. Na nic jiného nemám čas. Občas jedeme na výlet, ale jako nějakou jinou aktivitu nedělám.

Dobře. A kolik času ti zabere práce na zahradě?

Hm práce. Moc práce s ní nemám. Jak jsem říkala, pěstuju takové ty nenáročné no kousky. Přítel čas od času poseče trávu, ale nějak pravidelně to nedělá. Když je suchý měsíc, tak každý den zaliju zeleninu a květiny.

A sklízíš denně? To čas nezabere?

Ne, utrhnu to, jenom když potřebuji. Třeba když mám chuť na rybíz, tak si k němu zajdu s miskou. Nebo když chci upéct jablečný koláč, tak si seberu popadaná jablka (smích). No a zeleninu trhám, když vařím.

Aha a co tě teda vedlo k tomu pěstovat si vlastní ovoce a zeleninu?

No už jsem to asi říkala, je škoda to tu nevyužít, proto tu sem tam něco máme. Ale jinak mě samotné starání se o to moc nebere, nemám na to čas. To je to proč toho nemám hodně.

A stačí vaší domácnosti pouze výpěstky z vaší zahrady?

To rozhodně ne.

A co třeba tak běžně dokupujete? Vzpomeneš si na něco?

Tak třeba při posledním nákupu jsem brala brambory, polníček, papriky, rajčata a hroznové víno. Ani jedno z toho nepěstujeme.

A nevíš ti, že za to pak platíš dost peněz, když bys to tu mohla mít zadarmo?

Ale tak ani ne, my jsme dva a nějak nás to nezruinuje. Já nad těmi rajčaty a paprikami přemýšlela, ale s tím by byla vážně práce. A jak říkám, zas tak moc mě to nebere. Nemám na to tolik času, kolik bych si přála.

Takže jaký podíl tvoří vaše produkce ovoce a zeleniny a jaký kupovaný?

Uhm v létě kupujeme asi 70% toho, co sníme a v zimě kupujeme všechno. Jo a ještě jsem si vzpomněla, my hodně jíme takový to exotický jídlo. Jakože avokádo, mango, batáty. A ono to u nás ani pěstovat nejde že.

Takže co děláte vlastně s úrodou?

No hned ji sníme, jak říkám, prostě to trhám, jak sama potřebuju.

A nějak ty výpěstky neuschováváte do budoucna?

Myslíš, jako jestli zavažuju, nebo tak něco?

Ano přesně tak.

Ne to nedělám. Nebaví mě se s tím dělat a radši si to za těch pár korun koupím. Jednou jsem zkoušela dělat marmeládu z třešní, když jsem měla dovolenou a bože, to byl bordel, jak kdybych v kuchyni někoho zabila. (smích) Jsem myslela, jak si u toho odpočinu a ono prdlajz. Docela obdivuju všechny, co tohle v dnešní době ještě dělají!

A nenapadlo tě třeba, že by ty potraviny tebou vypěstované byly zdravější?

Ale jo, to víš, teď o tom hodně všude píšou. Ale já si myslím, že je to asi prašť, jak uhod'. Ta půda už taky není jako dřív a moc živin neobsahuje. Taky bych to musela stříkat nějakým postřikem.

Takže ty to ničím nestříkáš?

Zatím ne.

Aha, takže přebytky asi nemáte, že?

Ne to nemáme. Ale můžu ti říct, že občas dostáváme od přítelových rodičů něco, ti toho mají hodně, tak nám občas dají.

Aha a dávají vám často?

Ale jo, docela jo. My s nimi máme dobrý vztah, často k nim chodíme a vždy něco dostaneme.

A co třeba vám tak dávají?

No občas pár vajíček, v létě třeba košík třešní, jablek. Asi to, co mají hodně a už neví co s tím, aby se to nezkazilo.

Tak to je ale fajn ne?

Jo to je dobrý, tak člověk ušetří.

Jo to věřím, to by se mi taky hodilo takové dary. A máte zahradu nějak rozdělenou? Na nějaké části? Zóny?

No myslíš, jako třeba kde odpočíváme, kde mám ty kytky a tak?

Jo jo jo tak nějak.

Ale jo, hm no jak mám začít.

Jestli chceš, můžeš mi to nakreslit. Tady máš papír.

Tak jo, ale nesměj se tomu prosím tě. (zamyslí se, kreslí a přitom popisuje) Tohle je teda jako dům jo. (smích) Tady tady hned za zadním vchodem je pergola a tam máme to posezení a v létě vytahujeme i gril. No vypadá to jako gril? Já myslím, že to jde. Naopak před domem máme záhonky s těma kytičkama. Občas mám někde i květináče s nějakýma kytkama. Podél plotu máme taky okrasné keře. Na jaře krásně kvetou a není sem tolik vidět. No a pak mám trochu z kopce dolů, tady v tom, no tady po tom boku malý záhonek s tou zeleninou. Stromy jsou po zahradě tak nějak všude. Takhle ti to stačí? Počkej, já ti to radši ještě popíšu.

No paráda! A ten bazén?

Jo ten máme občas hned vedle posezení, tadyhle. Když se s ním chce přítelovi stavět. Počkej, teď se mi tam už nevejde, ale vejde, tak stačí snad nějak takhle alespoň. Asi jsem ti tu zahradu nakreslila větší, než je, tady u toho záhonku už pak není tak veliké místo.

Dobrý, to je dobrý. Takže není nějak zapuštěný? Ten bazén?

Ne není, ale plánujeme to.

A teda nejvíce času trávíte v té části s posezením, chápu to dobře?

Jo přesně tak. Tam to mám ráda.

A převažují u vás ty okrasné květiny, jak jsi říkala, že jo?

Jo.

Je pro tebe důležité, jak tvá zahrada vypadá?

No jasně. Proto mám ty kytičky před domem a je to novostavba, asi by byla škoda, kdyby to tu bylo nějak zanedbané. Přítel musí sekat každý týden, někdy i častěji.

A jak by sis představovala ideální zahradu?

Nijak, já ji mám (směje se).

A našla bys něco, co se ti na zahradách ostatních líbí, ale na té tvé to chybí?

No uhm asi houpačka. Taková dřevěná. Asi si ji na léto pořídím.

A je naopak něco, co se ti na zahradách ostatních nelíbí?

Hm no teď mě nic nenapadá. Asi mi to je nějak jedno, ať si má každý na zahradě co chce.

Dobře. A říkáte jsi, že máte to posezení, máte ještě nějaké jiné vybavení

Ten bazén, jinak nic.

A v jakém stavu je bazén a to posezení?

Všechno je to nové, kupovalo se to, jak se dům postavil.

A všechno to slouží k tomu odpočinku, že.

Ano.

A co dekorace? Zdobíš si něčím zahradu kromě těch květin?

Jak jsem říkala, mám občas kytky i v květináčích. Sem tam mám takové ty zahradní solární svítidla. Tam u vchodu mám keramickou žabku, co jsem dostala od přátel, ale jinak nic.

Dobře hm a máte se zahradou nějaké plány do budoucna?

No chtěli bychom koupit bazén, který je teda zapuštěný do země. Ale bude s tím hodně práce a moc se nám do toho nechce, ale vypadalo by to hezky. Jinak asi nic moc neplánujeme. Jo vlastně toho psa, asi bude venku, tak to chce nějakou voliéru, nebo tak něco.

A něco ohledně sázení nějakých nových potravin, květin?

No možná přemýšlím nad třešni.

Žádnou nemáte?

Ale jo, jednu jo. Třešně mám ale ráda a jeden rok to neplodilo a pak mi to bylo líto. Třešně jsou drahý. (smích)

Ještě se tě zeptám, máte kompost?

No jo, na ten jsem zapoměla. No není to takový klasický kompost. Koupili jsme v Hornbachu takový černý kontejner, ale maličký a mám ho vedle záhonku a tam házím třeba plevel, nebo když mi něco shnije.

Aha a k čemu teda slouží?

No asi hlavně k tomu, že tam házím ten odpad ze zahrady.

A když máte třeba zbytky od jídla, tak ty tam taky dáváte?

Ne to ne, to hodím normálně doma do koše.

A používáte pak ten kompost k něčemu?

No vlastně jsem ho ještě nepoužila. Ale asi tím pak pohnojím ty květiny.

Když jsme u toho hnojení, tak jinak zahradu hnojiš?

Ne, zatím jsem ničím nehnojila.

A co škůdci?

Tak to musím zaklepat, zatím jsem s žádnými zkušenost neměla. Teda když odmyslím, že mi špačci naťukají nějaké třešně, nebo tak něco. Vidiš, to je ono, jak máme tu jednu třešeň tak pak mi z ní něco špačci vožerou a proto toho mám málo a chci ještě jednu. Třešně opravdu miluju. Jo a taky jsme měli vosí úl v zemi za zahradou, tak to museli hasiči odstranit, protože to bylo nebezpečný. Já jsem na to alergická.

Jé, já taky! A co voda na zahradě, jakou používáte?

No normálně tu co je v domu, jakože z vodárny.

A na zahradě využíváte vodu jak?

No jak jsem říkala, občas tím, když je sucho, postříkám ten záhonek a kytky.

Takže hadicí?

Jo.

A nějaký sud třeba na dešťovou vodu nemáte?

Ne to nemáme.

A jaký máš postoj k životnímu prostředí?

Já myslím, že dobrý. Snažíme se na něj nějak myslet.

A tak jakým dílem přispíváte k ochraně životního prostředí?

Třídíme odpad.

A ještě nějak?

Hm no asi mě nic nenapadá. Možná si ještě na něco vzpomenu.

Respondent: 5

Jméno: Vojtěch

Věk: 33

Vzdělání: středoškolské

Povolání: dělník

Stav: ženatý

Velikost domácnosti: dva

Typ zahrady: kolonie

Doba zahradničení: pět let

Vojto, jsi vlastně nejmladší zahrádkář z těch, který znám a mají zahrádku v kolonii. Jak ses k zahrádkaření dostal?

Tuhleta zahrada ta byla mojí babičky. Když umřela, tak ji před pár lety zdědila mamka, ale ta na to neměla čas, nebo spíš možná zdraví. Prostě na to neměla sílu a nechtěla to. A mně bylo líto to dát, pryč. Pamatuju se, jak jsem tam jako malej sbíral třešně a koupal se v sudu. A tak jsem zahradu převzal a začal se o ní starat. Dobrý je, že pracuju tady kousek nedaleko ve fabrice, do který jezdím, když to počasí dovolí, na kole. Takže pak na zahradu jezdím nejčastěji hned po práci, protože to mám vlastně dejme tomu po cestě.

Co bylo hlavním motivem, že sis tu zahrádku nechal a nedal ji teda pryč?

Uhm hm hlavní motiv. To jídlo. Jako ona ta zahrádka v kolonii asi na nic jinýho moc není, přece jenom já mám dost malej pozemek na to, abych tu měl nějaký bazén, nebo chatu. Nebo tahle, vešlo by se to sem, to jo, ale nevim. A taky bydlím na druhý straně města na to, abych si tam chodil jen tak číst noviny, to můžu doma. Takže si na zahradě pěstuju potraviny. Hm a bylo mi líto se toho zbavit, když už mám tu možnost.

To chápu. A někdo další v rodině zahrádku vlastní, když teda vynecháme v minulosti tu babičku?

Ne u nás ne. My jsme všichni z města, nebo takhle z bytu a babička měla jediná tuhle zahradu v kolonii. Ještě dřív teda s dědou ale ten umřel, když jsem byl dítě.

Aha, takže toto je tvá první zahrada?

Přesně tak.

V čem bys řekl, že je největší přínos toho mít zahradu?

U mě hm jsou to ty potraviny. Ale asi kdo má zahradu u domu, tak je to o něčem jiném. Ale pro mě to je ten zisk potravin. Jo a taky že jsem venku, doma bych seděl u počítače a v práci jsem zase porát u pásu.

A co hodnotíš jako nevýhodu toho mít zahradu?

Tak zase, je to zahrada v kolonii takže, že musím dojíždět. Pak se s tím jídlem pachtím na kole.

Auto nemáš?

Ale jo mám, ale jak jsem říkal, беру to po cestě z práce, takže jezdím rovnou na kole. Tahám to v báglu, nebo v kyblících na rukojetích. (smích) To je asi k popukání se na mě dívat jak s tím mým nákladem jedu na kole.

Jasný. Jasný. A co teda za aktivity na zahradě děláš?

Kopu, zalejvám, sekám, sázím, vytrhávám plevel... (smích)

A něco jinýho, než jenom poskakování kolem tý úrody, děláš?

Tak občas si sednu, zakouřím si tam. Ale jinak tam asi nic nedělám. Jo občas, no občas jednou za tři roky když si vzpomeneme tak tam s manželkou opejkáme buřty. (smích)

Haha, jo to mám taky ráda. A co jinak děláš ve volným čase? Kromě zahrady?

Poslední dva roky hrajeme s partou kubb. A jinak taky chodím do hospody, s ženou jedem na nějakej vejlet a tak.

Kubb? To je to s jak házíš ty dřevěný kolíky, nebo co to je?

Jojo to je přesně ono.

Aha tak o tom jsem už slyšela, to vypadá docela zajímavě. A hele, kolik ti tak ta zahrada zabere času?

Tak po tý práci, když tam jezdím třeba po ranní, tak to tam přijdu ve tři a jsem tam tak do pěti, jak kdy. Záleží, jak silná je úroda, nebo zda už jen sklízím a udržuju, nebo jsou jen jarní přípravy. Po každý je nutný udělat něco jinýho. A taky to dělám pomalu, tak nějak oddychově.

Aha a co tě vedlo k tomu, si pěstovat vlastní ovoce a zeleninu?

Asi to, že jsem tu zahradu dostal. Že teda tu možnost mám. A člověk ušetří, ale je to tvoje. Baví mě to se na to koukat, starat se o to.

Takže tě to baví to zahrádkaření, nebereš to teda jen jako kvůli tomu, abys měl to jídlo?

Jako jo, je to práce, ale baví mě to. Půl na půl. Beru to kvůli tomu jídlu, ale zároveň mě to baví a odpočinu si u toho. Je to prostě takovej koníček.

Aha aha. A stačí vám doma jen výpěstky ze zahrady?

Docela jo. Teda nepěstuju brambory, s těma bych se na kole asi nedotahal. Taky nepěstuju takový to exotický jídlo, co teď frčí.

Co teď podle tebe frčí?

Avokádo, mango, liči a tak.

No jo to já můžu, já jsem třeba víc na tohle, než tu klasiku z českých zahrad.

Hele já ti asi taky, ale tak jak jsem říkal, škoda nepěstovat svoje, když tu možnost mám a mango tu nevypěstuju vid'.

A co teda pěstuješ?

Tak teda zeleninu. Z tý jedu asi všechno, papriky, rajčata, okurky, salát ledový, brokolici, květák, kořenovku. No a z ovoce tu mám třešně, jablka, meruňky a broskve. Ty jsou ale potvory a poslední sezónu mě trápí. Jo a pak tu mám lískový oříšky, ještě jsem zapomněl na hrášek a maliny jo a rybíz. Jinak mě už nic nenapadá, ale myslím si, že toho bude ještě víc.

To toho máš docela dost. A jaký podíl tvoří tvoje produkce potravin a jaký podíl ta kupovaná část?

Jako přes sezónu jak jsem říkal, kupujeme třeba jen ty brambory a to exotický, co máme oba rádi. (smích) V zimě se klasicky kupuje všechno, to prostě není.

A tak nějak na zimu neskladujete?

Jako jestli třeba zavařujeme?

No třeba?

Ale jo, ale tak jako zavařený třešně si k obědu nedáš. To se prostě kupuje.

A co všechno děláš s úrodou?

My ji sníme. (smích)

A nikomu třeba nic nedáváte?

Ani ne, jo občas něco dám mamce. Třeba když je hodně jahod. Jo nezapomněl jsem ti říct, že pěstuju jahody?

Možná jo, to nevadí.

Tak třeba když mám hodně jahod, nebo třešní, to by to shnilo, tak to vozím mámě.

A teda manželka zavařuje?

Jo dělá marmelády, nebo někdy nějaký ovoce zavaří, aby měla z čeho péct, ale jinak asi nic neděláme. Hm vlastně dává to do mrazničky, pak z toho asi něco peče přes zimu. Ale zelenina ta v zimě není.

A ty přebytky teda dáváte jenom mamce, jsi říkal.

Jo.

Máš nějak ten svůj pozemek rozdělený na části?

Hm části. No mám tam záhonovou část a skleníkovou část (smích). A pak lavičku a to ohniště.

A třeba gril nemáte? Negrilujete?

Ne.

A stromy?

Ty mám všude po zahradě, kde je volný místo.

A jakou tu část máš nejraději?

Tak jestli mám radši práci na záhonku, nebo ve skleníku, nebo roubování a sklizení stromků?

Haha no třeba?

Nejraději mám asi záhonek.

Fakt jo? I když je fakt, že mě jako malou to na záhoncích taky bavilo nejvíc. Paradoxně trháni plevele.

No přesně! To mě právě baví.

Dobře a teda ten záhonek ti zabere nejvíce času asi?

Ale jo, dá se to tak říct.

Asi se nemusím ptát, zda na tvé zahradě převažují okrasné, nebo užitkové rostliny vid'?

Nemusíš. Okrasné vůbec nevedu.

Jak to?

No tak co já to tam budu nějak zkrášlovat a dělat se s tím, když je to tu prakticky jenom pro mě.

A žena na zahrádku nejezdí?

Ani ne, tu zahrádkaření nebere, občas mě přijde zkontrolovat. Víš, jestli jsem na zahradě, jak jsem říkal. (smích)

Ta je chytrá! Takže pro tebe není nějak důležité, jak zahrada vypadá?

Ale důležité. To víš, že mi záleží na tom, jestli tu nemám nějaký harampádí, a no jestli se mi tu věci neválí. Ale jako abych to tu zdobil kytičkama, to ne.

A kam vůbec schováváš náčiní?

Jo to bych zapomněl, mám tam takovou maličkou kůlničku, no jestli se to tak dá nazvat. Spíš přístěnek, asi dva metry na metr. Tam to mám zamčený.

Zamykáš? Už tě někdo vykradl?

Ale ne to ne, ale tak spíš ze zvyku. Ten zámek tam už byl, tak proč to nezamknout že jo. (smích)

A jak si představuješ svou ideální zahradu?

U domu, abych na ni nemusel dojíždět na kole.

No jo, to by bylo asi fajn. A je něco, co se ti na ostatních zahradách líbí, ale na té tvé to chybí?

Asi ne, nic mě nenapadá. Mám tam všechno, co potřebuju a chci.

Dobře a co se ti na zahradách ostatních nelíbí?

Hm tak to ti teď nějak nevím. Tak tady v té kolonii jsme všechny zahrádky docela podobné. Jasně někdo má bazén, jiný chatku, ale stejně jsou takové stejné. Pak se liší ty u domů, bych řekl, ale jako ať si má každé co chce. Mně je to asik jedno.

A změnil bys na své zahradě něco?

Hm no tak asi bych chtěl přidat nějaký stromy, ale není prostor.

A vybavení na zahradě nějaké máš?

Jenom tu kůlničku, lavičku a to je všechno.

A ve stavu je to původním?

Přesně tak.

*A kůlna slouží, předpokládám, jen k uchovávání těch věcí a lavička asi k posezení co.
(smích)*

No seš docela chytrá hele! (smích)

Kupované dekorace na zahradě asi žádné nemáš vid', když nezdobíš ani květinami.

Ne to fakt nemám.

Máš nějaké plány do budoucna? Se zahradou?

Ale tak možná bych si pořídil ten gril, když ses na něj ptala. Asi by to bylo fajn tam začít trávit víc času. Přemýšlel jsem, že bych tam třeba pozval kamarády, opejkali bychom. To jsme tam nikdy nedělali a přitom to tam lidi dělaj.

Jo? Běžně v kolonii opíkají?

Docela jo, hlavně v létě.

A ještě mi prosim tě, pověz, jak to máš s kompostem? Máš ho?

Na ten jsem taky zapomněl hele. Mám, mám, mám to prostě hozený na zemi vedle záhonku. Teda kousek dál, ale jakoby vlastně vedle.

Aha a k čemu slouží? Co teda kompostuješ?

Tak všechno, když tam sním banán, dám slupku na kompost. Když otrhám plevel, jde to na kompost, když oškrabu mrkev. Chápeš. Jo a shnilý jídlo a tak.

Jo a co pak s tím kompostem děláš?

Hnojím.

A hnojíš ještě něčím?

Jednou jsem hnojl normálně nějakým kupovaným hnojem, ale od té doby jsem to nedělal. Ale asi bych měl zas.

Proč, zdá se ti, že to bez hnojení nejde?

No už to zase potřebuje pohnojit.

A kde jsi ten hnůj vzal?

Jo tám u silnice u hlavní v tom velkém květinářství.

Aha jo vím kde. A co škůdce, máš tu?

Hm krtky a špačky.

A co s nimi děláš?

Tak krtky vytápím vodou, normálně strčím hadici do krtičince a prostě ho vytopim.

A funguje to?

Se mi moc nezdá právě. (smích)

A ti špačci?

Tak s nimi toho moc nenadělám, žádnou pušku nemám.

A jinak nic?

Jo ještě občas slimáci.

A na ty něco používáš?

Jo nějakou vodu jsem na ně měl, ale stejně to nefungovalo. Jako oni se ti přemístí jinam, to nějak nemá smysl do toho dávat peníze. Prostě mám občas nějaký rajče okousaný no. (smích) Zas tak hrozný to s těma slimákama není.

A používáš chemii? Nějaký postřik?

Na rajčata, bez toho to holt nejde.

Proti plísni nebo proti čemu?

Přesně tak. Proti plísni.

A tak není lepší si pak ta rajčata spíš koupit?

Hele tam jsou stříkaný stejně, tady je mám zadarmo a lepší.

Proč myslíš, že lepší?

Jsou chutnější.

Dobře a vodu tady máš odkud?

Z řeky a pak tu mám sud na dešťovku.

Ten sud, ve kterým ses koupal?

No přesně ten!

A co všechno děláš s tou vodou?

Topim krtky. (smích)

A ještě něco?

Ale jo, občas s ní zaleju úrodu. A umyju si ruce, nebo očistim zeleninu.

A jaký bys řekl, že máš postoj k životnímu prostředí?

Já bych řekl, že dobřej. Vzhledem k tomu, že si pěstuju vlastní potraviny a nezatěžuju tak životní prostředí. Já myslím, že jak to sem ty letadla vozej, tak to asi není moc dobrý pro zemi.

No to asi není. A jak si myslíš, že přispíváš k ochraně životního prostředí mimo to, že si pěstuješ svou zeleninu a ovoce?

Hm třídíme doma odpad, taky jak jsem říkal, já třeba koukám na to, aby byly potraviny z Čech, když je kupuju. A snažíme se šetřit elektřinou, vodou a tak, jakože neplýtvat.

Tak to je bezva. A ještě mi řekni, k tý vaší kolonii, jací lidé sem tak chodí?

Hlavně postarší, z paneláků Jaroměřáci.

A mladší lidi jako ty tu nějakí ještě jsou?

Ale jo, teď sem choděj hodně mladý lidi. Je to tak vyrovnaný, ale asi víc trošku ty starší.

A tvoří se zde nějaké party?

No spíš těch starších lidí. Já pozdravim souseady, co mám po stranách a jinak tu lidi spíš neznám.

A nevíš, jestli mají nějaké akce za celé kolonie?

Asi jo, něco tu je. Ale já se toho neúčastním.

A má ta zahrádka v kolonii nějakou nevýhodu oproti té zahrádce, která je u domu?

To že na ní dojíždíš. Nemůžeš jen tak z kuchyně jít a utrhnout si pažitku. To nejde.

Dobře a výhodu?

Asi nemá výhodu oproti zahradě u domu.

Respondent: 6

Jméno: Martina

Věk: 28

Vzdělání: vysokoškolské

Povolání: student

Stav: svobodná

Velikost domácnosti: čtyři

Typ zahrady: u domu

Doba zahradničení: sedm let

Tak mi, Marto, prosím pověz, jak ses k tomu zahrádkaření dostala?

Ehm tak to bylo asi kvůli babičce, nebo asi kvůli prarodičům, protože oni maj, teda měli domek, protože jsou po smrti, ale měli domek a u toho měli zahrádku a ten dům se pak zdědil a tím pádem i zahrada se zdělila i mně.

Takže ty v tom domku bydlíš?

Já bydlím s mamkou v bytě vlastně skoro na konci města, ale chodím skoro každý víkend do toho baráku, tím pádem i na tu zahradu.

Pěšky?

Pěšky tam chodím, ono naše město není tak velký, že jo.

A proč jste si tu zahradu nechali, co byl ten hlavní motiv?

Proč jsme si to nechali? Hm no tak oni tam vlastně bydlí strejdové, jakože oni to zdědili po prarodičích tu zahradu, takže s tím domem, takže ta zahrada tam zůstala no a prostě ji necháváme tak jak to no jak je.

Takže protože jste ji zdědili?

No.

Tak jo a je to tvoje první zahrada, nebo první zahrada, na které se staráš?

První určitě, protože my jsme jako s rodičema bydleli jako vždycky v paneláku nebo takhle někde. V rodinném domku, nebo takhle jsme nebydleli, takže tu zahradu jsem měla jenom u babičky.

A někdo jiný v rodině zahradu vlastní?

No tak jenom ty vzdálenější příbuzní, jako opravdu docela vzdálení, jako že s nimi ani nejsme nějak v kontaktu, ale třeba vedle máme ježiš, já nevím, jestli to je sestřenice matky, nebo to a ty tam maj taky rodinnej domek a ty tam maj taky zahrádku a občas od nich taky něco dostanem a hm je to prostě takovej ten obchod.

Jo vyměňujete?

Vyměňujeme.

A často?

No často, tak když máme prostě jablka. Když máme hm.

Přebytky teda?

Jo přebytky.

A vyměňujete taky, jako že zkoušíte čím je co lepší nebo tak nějak?

Ne to ne, my jim to tam jako dáme a oni nám občas jako daj třeba. Ta sestřenka právě pěstuje fíky, fíkovník má, takže dostanu fíky a občas vyloženě že nám za to vyloženě daj kafe, nebo čokoládu, nejen jako ty přebytky.

Aha tak to je dobrý a v čem vidíš přínos té zahrady?

No asi v těch ovocných stromech, nebo protože tak vlastně máme vlastní jablka, máme vlastní meruňky, broskve, víno tam máme, jako opravdu hodně ještě nějaký bobuloviny, jahody, maliny, jako prostě že to nemusíme kupovat no, protože jako ono to ovoce je drahý, jako takhle kdybych to měla kupovat, tak to. Pak ještě jako třeba když ty přebytky nerozdáme, tak ty přebytky ještě zpracuju jinak a pak třeba ještě to v záhonku pěstujeme, tu kapustu jsme měli, asi nemusíme to pěstovat, teda kupovat, v tom to je největší přínos.

A vadilo by ti, když to musíš kupovat, že je to kupovaný? Jako jestli ti vadí, že to není tebou vypěstovaný.

Ne to mně určitě ne, my kupujem pak, jako když už pak jako když nám loni třeba opadala jablka, jak byly velký teploty, tak jsme je prostě kupovali, nebo zeleninu, mrkve, to my jako moc ne nepěstujem, ale třeba mrkve jsme líný třídit, takže ty třeba radši koupíme. (smích)

A co nevýhodu, má to nějakou, to že máš zahradu?

Udržování. (smích) Protože třeba, dám příklad, na podzim nebo v létě jsme si se strejdou řekli, že musíme ořezat stromy, protože ty stromy na podzim ještě ořezané nejsou a takže bychom je potřebovali už teďka někdy, ještě někdy než začnou pořádně kvést pupeny, ale pořád jako ještě nic. A potom třeba plevel, jakože vyplevelit to je docela těžký se k tomu dostat. (smích) Tak ono i k posekání trávy, nebo takovej tím (smích) věcem ohledně udržování. Jsem na to asi líná, ale bylinkovej záhonek to si vyplevelim, to si chodím vyplevelit třeba denně, ale to je takovej menší prostor než ta celá zahrada i když není tak nějak velká no ale stejně no.

A co tak běžně děláš na zahradě za aktivity?

No tak jakože když se k tomu dokopu, tak to je jakože jdem něco odstranit, ten plevel, nebo se snažit udržovat tu zahradu, aby to nevypadalo jako v nějaký džungli. Nebo jako když ta tráva fakt mi doroste do pasu, tak už je asi na čase abychom to posekali. Anebo ty stromy, prostě jako nějaký zkrácení, že jo nebo obnovení a takhle tak asi to. Ted'ka máme starou třešeň a tu když tam češu ty třešně, tak strejda mi vyhrožoval, že mi ji pokácí, tak tu už češu tak, že uříznu celou větev a tu pak už to oberu prostě (smích) ale jako třešeň se pořád drží no.

A jak často ji udržuješ tu zahradu?

No jak často, moc asi jako ne no, je to takový no, jako snažíme se ale. Ale já nevím jako, když to tak řeknu, tak jednou do roka se snažíme osekát ty stromy a jednou do roka když v létě není tak horko, tak vyplevelit ty záhony, nebo když mám nějakou zeleninu tam v pařeništi, tak aby mi tam nerostly nějaký pampelišky tak tam taky a tohleto no že jo.

Aha a děláš tam něco ještě na té zahradě kromě starání se o zahradu?

Ehm myslíš jako ruční práce?

Třeba nebo jako jestli ve volném čase se tam nějak jako.

Jo takhle. Jako přímo na zahradě myslíš.

Ehm jo.

No tak tam pořádám, teda dělám nějaký ohně, nebo grilování párkrát do roka asi třikrát si tam něco ugriluju, nebo opečem buřtu na čarodějnice, nebo tak, že jo a anebo máme tam teda i houpačku potom, takže loni v létě jsem si tam chodila na chvilku lehnout s knížkou, takže tam jsem jako relaxovala.

A nějaké jiné aktivity než tu zahradu děláš?

No asi ty ruční práce no. To je takový největší jako.

Super a co vás vedlo k pěstování vlastního ovoce a zeleniny?

Hm no tak vlastního, no tak prostě jsme si, nebo babička prostě vždycky měla na zahrádce nějaký salát, nebo přímo v tom pařeništi měla kvěťáky, tam myslím měla i chvíli takovou tu letní zeleninu, rajčata nějaký okurky že jo. Potom nějak když babička umřela, tak jsme si řekli, že jako můžem znova, že to zkusíme tak zasadit třeba kapustu, dýně, cukety ty mám ráda cukety. Jako takový to co vim, že využiju, tak si to tam dám. Jako je to levnější, než si to kupovat, takže jako i nějaká ta finanční stránka. Je to jako i takový fajn, jako že si řekneš, jo jsem vypěstovala, jako že jsem na to hrdá. (smích)

A stačí vám doma jenom to, co jste teda vypěstovali?

To asi, jako my to asi opravdu pěstujeme jen tak pro radost, nebo jak to mám říct, měli jsme třeba růžičkovou kapustu, jsme si zasadili a před tejdnem jsme dobrali poslední z tý rostlinky, že jo, že jsme ji tam měli přes zimu, ale určitě to nestačí, protože jsme i kupovali i třeba tu kapustu, nebo zelí. Jako stačí to, jako my toho fakt nemáme moc, jako že koupíme pět sazeniček tý, toho zelí nebo ty dýně jsme měla asi tři rostlinky. Takže ono

asi moc ne, protože ono pak není ani moc místo, protože strejda si rozsázel v pařeništi jahody, že jo a na ty se nesmí šáhnout, že jo. (smích)

A dokázala bys mi popsat, jaký podíl teda tvoří produkce vaší zeleniny a ovoce a jakéj ta kupovaná část?

Třicet, čtyřicet procent ta naše bych jako tak tipla. Ale zas třeba brambory jako nemáme, takže jenom tu určitou zeleninu.

A co všechno s úrodou děláte?

Ehm no tak já ji jim, většinou teda normálně jídlo, potom peču, dělám i šťávy třeba z rybízu, z třešně jsem dělala šťávu, potom mám teda i bylinky, z těch dělám šťávu. Nezaváříím, protože zavařený ovoce moc nemusím. Takže když nám zbyly třeba meruňky tak ty jsem rozmixovala a dala zmrazit. Nebo často dělám knedlíky, když je z čeho anebo to pak teda rozdáme. Ale když je sezóna tak máme prakticky každou sobotu nějaký knedlíky.

Takže když si to zmrazíš, tak teda máš přes zimu něco?

Tak jako jo, to mám, třeba ještě teď mám v mrazáku rybíz, dýňový pyré a myslím, že i nějaký houby, ale to chodíme do lesa, to je něco jinýho, jasný. Ale určitě jako jo, máme toho dost, jako že to přes tu zimu vystačí.

Tak to máte dobrý a ještě mi řekni, máte tu zahradu nějak rozdělenou, jako na nějaký části?

No. Když ještě jako žila babička tak tam měla takový ty svoje květinový záhonky, teď už je to horší, protože já jsem líná to plít, takže ty záhonky tam ještě jsou, takže hm většinou to děláme tak, že ty kytky co nám vykvetou, dáváme na hrob (smích) prostě je nekupujeme, ale máme domácí. (smích) A potom babička tam měla pařeniště, to už teda nemá takovej ten vrchní, jako pař - pařák?

Část?

Část. (smích) Takže to je jen obetonovaná nějaká to. Pak tam jsou prostory pro ty stromy a vzadu za barákem bejvali kdysi slepice. Jo a králíci.

A proč už je nemáte?

Ee babička už králíky tehdy to, no nějak ji vyto. Vymřeli nějakou nemocí a slepice už byly starý a babička řekla, že už na to nějak nestačí, nebo že se jí to snad nevyplatí?

Aha a vy jste je už nechťeli znovu zavést?

No jako to bychom tam museli bydlet, protože ten jeden strýc je, jezdí jen domů na víkendy, ten druhý tam sice žije, ale tomu bych tam ty slepice nesvěřila (smích).

Jo tak. (smích)

No a mamka ta žije v tom bytu se mnou, a aby tam jako ráno chodila někdy v šest v sedm a večer je zavírala a takhle trajdala. A já jsem vlastně ve škole přes týden.

A teda nějaká část, kde máte to grilování, o kterým jsi mluvila?

No no jako u té houpačky, jak jsem říkala, že máme tu houpačku, tak tam je vykopaná jáma a tam máme ohniště a když tak se vyndá gril, ale jako je to kus zahrady, není to nějak vyčištěný. Nad tím je hnedka strom, není to vyloženě nějaký plácek, prostě kdyby, prostě že tam byla ta díra, myslim po nějakým stromě.

Se to využilo.

Jojo přesně.

A jakou část máš nejraději?

No tak já ráda buďto sedávám, když je léto, sedávám těsně před dveřma, protože tam máme přes léto kytky, protože je tak zaleju a odpoledne tam je stín, takže tam je docela příjemně, nebo u té houpačky, tam je to takový zastínění takovou obrovskou jabloní. A občas ke mně přiběhne i pes.

A víc času trávíš tou relaxací nebo teda tou péčí o zahradu?

Určitě tou relaxací nebo tak. (smích)?

Takže u vás převažují užitkové rostliny, jestli jsem to dobře pochopila?

To určitě, ty jo když si jako vzpomenu tak tam je asi jedna túj.

Ale pak jsi říkala, že máš něco před tím domem nějaký záhonek?

Hm no to kde jsou ty. No to není jako záhonek ale jako vyndáme kytky z baráku.

Jako že jsou v květináčích?

Jo jo.

Takže tím tu zahradu zdobíš, nebo jaký to má důvod?

Asi jako fakt využití, aby doma nezabíraly místo a aby se jim líp dařilo. Teď jsme to se strejdou vynášeli asi po třetí a fakt to jako na těch kytkách je vidět.

Takže zahradu nijak nezdobíte?

Ne my jsme rádi, že občas jako posekáme tu trávu. (smích)

A záleží ti na tom, jak ta zahrada teda vypadá?

Tak jako záleží no. (smích) Mně to je asi docela jedno, nebo jako jestli lidem přijde, že je zaplevelená, tak to je asi jejich problém. Mně to jako nevadí, nebolí mě to. Jako vidím občas, že se ohlížeje, kolikrát jsem viděla, že jako když je ta tráva velká, že se jako koukají, ale vůbec mě to jako nevadí. Nebo jako taková vtipná historka. Jako když jeden rok bylo vedro a nám opadaly všechny jablka z jabloně, ona je jako pustí, když je teplo, tak my už jsme přijeli ráno z hub a koukám, že před naším plotem kouká skupinka turistů asi Vietnamci a oni si fotili ty jablka. (smích) Naše spadnutý jablka jsou teda někde v Asii na fotkách.

No vidíš to. (smích) A tak jak si představuješ ideální zahradu?

Ne tak do kopečku jako je ta naše. Protože my ji máme trošku ve svahu a to je tak nějak hloupý. A asi teda víc udržovanou ale ne zase moc, prostě aby ta zahrada měla nějaký svoje kouzlo a aby tam prostě rostly rostliny ne jako jenom upravený a jenom tip top, ale aby to bylo trochu divoký. Hlavně aby tam rostly bylinky, protože já s nima hodně pracuju, určitě zelenina a ovocný stromy, to určitě.

Jasný a je něco, co se ti líbí na ostatních zahradách, ale na tý vaší to chybí?

Na tý naší to chybí, ty jo. No já nevim. Já si myslím, že mě tam nic moc nechybí jako.

Máš tam jako všechno, jsi spokojená?

No takhle to co já mám od tý zahrady, tak to mám kvůli tomu ovoci hlavně a to tam máme. Loni jsme koupili maliny. Konečně! Takže já už fakt jako si nemůžu stěžovat nebo tak.

A je něco, co se ti na zahradách ostatních vyloženě nelíbí?

Hm no asi nějaký takový ty, občas to bývá v obchodech, takový ty solární sošky jako jsou zvířátka, tak to fakt jako ne. To se mi nelíbí. Ale ještě trpaslíka, kdyby tam někdo měl sádrovýho trpaslíka s lopatkou, tak to je taková ta klasika. Ale minule jsem viděla surikaty, nebo co to je a to fakt ne. To ne. To se mi nelíbí.

A měnila bys na své zahradě něco?

Tak jako kdybych nebyla línější, tak bych měnila to, abych ji víc plela, víc se o ni starala, ale jsem líná. Asi je to i tou leností, ale loni jsme vypleli celý to pařeniště, jenže pak přišly ty velikánský vedra a já jsem se nedokopala, abych to plela, jak dorůstá ten plevel, takže to zase zarostlo. Ale jako jinak si myslím, že se aspoň snažíme se starat.

A pak jsi říkala ten kopec, že je takovej...?

Jojo to je takový jako, ono to není nějak jako, že by to bylo pětáctýřicet stupňů nebo výš co veliký, ale je to takový...

Tak ono se to pak nedá moc využít, když je to v kopci?

No jako máme tam nasázený stromy vzadu, pak tam je víno po zdi a takhle. Anebo takhle, co se mi nelíbí, tak nad náma je základní škola a přímo nad náma maj hřiště, takže já přijdu a kolikrát tam mám pět míčů v zahradě. Nebo loni jsem přistihla nějakýho klučinu, jak nám leze, no ani ne přes plot, já ani nechápu, jak se nám ta dostal, my tam nemám hnojník, ale jako po slepicích tam něco je a jako kurník a hřebíky tam jsou a já ho viděla tam lízt a na mě už fakt šly mdloby, tak to je takový blbý to umístění. Ale jinak dobrý.

A tak co teda všechno pěstujete, jak jsi říkala to víno?

Tak tu zeleninu, polívkovou. Rajčata...

Máte ve skleníku?

Nene máme je v takových velkejch od barvy, kyblících a jsou teda v prostoru zahrady a jako rajčata dobrý. Je to strašně poznat na rajčatech poznat že jsou ze zahrady a z obchodu. Nejsou takový rozblemcaný a jako to no.

Chut'?

Jo. Úplně.

A ty rajčata něčím stříkáte?

Ne.

Takže se jim daří jako bez něčeho?

Jo jo jo, akorát občas zaštipnu květy, protože prej když má hodně květů to není dobrý, to mě řekla mamka. Asi že má hodně malejch rajčat a nesoustředí se na to.

Ty jo tak to jsem ještě neslyšela, ale dává to smysl.

Pak nějakou dýni. Mrkve jsme teda línou třídit a oni jak pak nemaj to místo, tak vyrostou takový malý mandragory zkroucený. (smích) Bylinky, do polívky jakože šnytílk, nebo petrželku z nich dělám sirupy, meduňku, mátu, do vaření bazalku, tymián, takový ty italský a potom to ovoce hlavně no. Máme asi raz dva tři čtyři jabloně z toho jednu luxusní, ta má děsně dobrý jablka, třešeň, meruňku a broskev. Maliny, borůvky, ostružiny a rybíz.

Tak to si vystačíte ne?

Jako docela jo, když je dobrej rok tak jo. Meruňk máme, teda jednou nám omrzly květy tak nic, ale jinak tak pět až šest malejch bedýnek, víš jak, jsou ty malý dřevěný.

Jojo chápu. A co vybavení na zahradě ještě máte. Tu houpačku, díru, lavičku?

No plastový židličky, po slepicích, kurník, jinak asi ne. Je tam ta houpačka a nějakých pár židliček, ještě u houpačky jsou židličky.

A ve stavu je to jakým?

Ta houpačka je relativně nová asi čtyři roky, no takže relativně. A židličky jsou starší s tím stolečkem, to už to už nevím, ty jsou starší.

Nový v plánu koupit nemáte?

Asi až dosloužej tak koupíme nový.

Jasnačka kupovaný dekorace vůbec jsi říkala.

Ne.

A co plány do budoucna s tou zahradou?

No, to je věc, kterou teď řešíme, protože já chci zůstat po státnicích v Hradci a takže by tam byl jenom strejda, protože moje mamka je na invalidním důchodě, takže to je ještě o

to komplikovanější. Tak uvidíme, baráku se zbavovat nebudeme, protože oni tam bydlí, takže zahrady tím pádem taky ne, stromy tam taky zůstanou ale to ostatní, jak se budou starat. Nevím no, trochu mě to i mrzí, protože já i když jsme bydleli v bytě tak jsem vždycky chtěla na balkoně aspoň mít bylinky, rajčata, ředkvičky a takovýchle a proto mě to mrzí, že tam nebudu, že to nebudu mít hnedka. Že nemůžu jít a utrhnout si tu broskev a takhle. Tak uvidíme, jak to dopadne.

A ještě mi řekni, máte kompost?

No jako vyloženě kompost ne, ale když máme nějaký ty spadlý jablka nebo listy tak prostě to házíme za barák (smích) prostě to tam je za barákem jak byly slepici.

Takže to slouží jen k tomu odpadu?

Víceméně jo, jsou tam i nějaký železný věci. Tůčko, teda kolečko. Jak se s ním jezdí. Tak to tam je a nějaký nářadí, žebřík zezadu vlastně a tak.

A třeba odpad z domu, jako slupky to tam nedáváte?

Ne,

To házete normálně do koše doma?

Jojo.

Čím a jak často hnojíte?

Stromy se hnojej, ale vůbec nevím čím. Jako to není určitě no, asi to není přírodní, je to něco kupovanýho, ale jinak moc nehnojíme.

Takže ne nijak často?

Ne ne spíš stříkáme nějakou chemií trávu, aby nerostla.

A tu chemii ještě nějak na něco?

Jenom na trávu, na meruňku nebo na broskev jinak se jí kroutěj listy, ale jinak ne.

A nevadí ti to, že to je stříkaný teda chemií?

Ne ne, protože jinak by ten strom jako umřel. Nevím, jestli existuje nějakéj biologickéj ekvivalent.

A co škůdci?

Tak to je to, jak se kroutěj ty listy, to je nějakej škůdce. Potom máme granule proti slimákům, to jsem ti neřekla, ale maj bejt nějaký biologický, protože to nevadí, že to sežerou zvířata. Jsme speciálně kupovali aby to ty naše trdla nesnědli, takže to tam házím na cukety a i proti mravencům, to je myslim, protože ty to taky často sežerou. Zasadila jsem jednou cuketu a za pár hodin mi ji zblajzli. Jinak když máme kapustu, zelí, nebo salát tak tam lítali ty bílý mušky, ale ty jsme neřešili.

Takže nic jinýho tě nenapadá?

Ne asi ptáci, že ti sněděj třešně, ale s tím nic neuděláš.

A zvířata teda máte jaký?

Pejska a kočičku.

A jakou vodu používáte na zahradě?

Máme sud z okapu s dešťovou vodou a ta když dojde, tak hadicej, ale jinak tu dešťovou.

Jak nejmíc to teda jde.

Jojo.

A co ty a životní prostředí?

Haha (smích) co ti mám říct, že se snažim třídit odpad? Ne snažíme se třídit, snažíme se. Třeba takhle, když si převážim nějaký jídlo tak to bereme ve skleněných lahvích od zavařovaček, nevyhazujeme, používáme to dokola. Pytlíky, to znáš, že máte takovej ten sáček, kde máš všechny další sáčky, to znaj asi všichni (smích) Snažíme se, ale nejsme velký aktivisti.

Respondent: 7

Jméno: Ladislav

Věk: 72

Vzdělání: středoškolské s maturitou

Povolání: archeolog

Stav: rozvedený

Velikost domácnosti: tři

Typ zahrady: u domu

Doba zahrádkaření: 45

Pane Ladislav, můžete mi prosím vyprávět, jak jste se k zahrádkaření dostal?

No už jako mladý, když jsem si postavil první dům. Stačí?

A kdy jste si postavil první dům?

Začal jsem stavět v 60. letech se svojí první ženou poblíž Kolína.

A pak jste měl ještě nějaký jiný dům kromě toho prvního a toho současného?

Mezitím jsem vystřídal asi dalších pět domů. U každého jsem měl větší pozemek. V jednu chvíli jsme vlastnili i hrad Valečov a u toho jsme měli i kus lesa, ale tam jsme se věnovali spíš opravě toho hradu, než nám rekonstrukci překazila jedna úřednice z MNV.

Teda a co že jste se takhle stěhoval?

No souviselo to taky s rodinnou situací, kdy mi brácha emigroval do Kanady, můj druhý brácha chtěl jít za ním a toho chytili na hranicích a mě potom vyhodili z práce a tak jsem se stěhoval. V 80. letech jsem emigroval taky do Rakouska, kam jsem postupně vzal celou svou rodinu. Narodil se mi tam i syn, bylo to poblíž Hornu. Tam jsem měl taky rodinný domek na předměstí, docela velké. No a po revoluci v těch 90. letech mě brácha zase lákal zpátky, že už to v Čechách jde a no já ho poslechl a tak jsem se vrátil zpátky a když jsem se vrátil tak jsem ho hledal a on mi volal zase z Kanady, že už to tu nemohl vydržet no a to už bylo s mojí druhou ženskou. Nejdřív jsme bydleli u ní no a pak jsme sháněli další barák. Objeli jsme skoro celou republiku. Já jsem hledal nějaký místo, ke kterému se váže nějaká historie. A nakonec jsem zakotvil tady v tom starém mlejně. Tady jednu noc přespával i kat Mydlář.

A pokaždé jste teda měl dům se zahradou?

No jo pokaždý.

Takže jste nikdy nechtěl dům bez zahrady?

Nechtěl, pár let jsem bydlel v Německu v bytě, ale to mě moc nebralo.

Jo. Co byl hlavní motiv pořízení zahrady?

No bylo jak zelenina, tak ovoce. Máme s ženou takový desatero toho, co kdo chtěl. Každý měl těch svých pět bodů, co v tom baráku chtěl mít a podle toho jsme se řídili, když jsme ten barák kupovali a potom zařizovali.

Co to je za body?

No já jsem chtěl starý stavení s historií, pak jsem chtěl taky mít blízko pár velkých měst, tady je to dobrý, kousek do Dvora, Trutnova, Jaroměře, Hradce i Náchoda. Pak aby byl v místě lékař i škola, kdyby se něco stalo a holka mohla chodit do školy bez dojíždění. No a taky jsem chtěl, aby dům stál trochu stranou od centra vesnice, tady to máme dobrý, máme takovou polosamotu, kousek od silnice, do vesnice je to dvě minuty a je tu klid.

Takže ta hlavní motivace k pořízení zahrady je tedy co?

No tak já jsem nekupoval barák kvůli zahradě, ale zahrada byla takovej bonus. Nepočítal jsem s takhle velkou zahradou.

Jak je velká?

Ta zahrada se rozkládá asi na jednom hektaru a dva hektary máme ještě luka a kus lesa.

A někdo jiný v rodině zahradu nemá?

Ne. Nikdo.

Nikdo?

Nikdo. To jsou městský lidi.

A v čem vidíte největší přínos toho, že máte zahradu?

Klid, a že si můžu dělat, jak se říká, na svém.

A tak co děláte na zahradě, když říkáte vlastní?

No mně se líbí okrasný květiny, nemusím pěstovat zeleninu, ale mám rád, když je ovoce ze stromů.

Takže vy zeleninu moc nepěstujete, proč?

No nepěstuju ve velkým nějak mě ta zelenina nebaví. Já radšej ty stromy jak jsem říkal.

Aha a nevádí vám tu zeleninu potom kupovat?

Nemám s tím problém. Vybíráme si kvalitnější zeleninu a něco nám daj i sousedi takže víme, že je to jak se říká bio. (smích)

Aha běžně vám něco dávají sousedi?

Ale jo tak my jim taky dáme třeba to ovoce, když ho máme hodně.

Aha takže přebytky si vyměňujete?

No asi jo no.

Koukám, máte tady hodně zvířat, co všechno za zvířata máte?

No všechno od divokejch ptáků až po divokou zvěř z lesa a tak podobně.

I koně, že? Jsem zahlédla.

Taky.

A tak mohl byste to vyjmenovat, co teda máte za zvířata?

Koně, kozy, ovce, prase divoký, no divoký ne ale vietnamský, psi, kočky, divoké kočky, kachny.

Divoké kočky? K čemu jsou divoké kočky?

Máme je na chov. Jeden můj kocour to je republikovej šampion, takže si občas přivyděláme i takhle krytím.

Aha takže jste chovná stanice?

No jo jsme. Já se starám o ty svoje mindy a ženská ta má zase psi.

Takže ona se zase takhle jako v chovný stanici stará o psi?

Jo jo ona je to vystudovaná zooložka.

Aha, to je zajímavý. Vidíte nějakou nevýhodu toho mít zahradu?

No takovou, že se na ní musí hodně pracovat, ale jinak člověk by zase neměl co dělat.

A tak kdy v roce pracujete nejvíc?

Se zvířatama celoročně, na zahradě a okrasných věcích jen od jara do podzimu.

A v zimě děláte teda co?

V zimě se starám o barák, teďka zrovna rekonstruuju patro pro holku no a pak bych druhou část domu chtěl přestavět a později třeba pronajímat.

Hm to je hezký plán. A tak já pochopila, že tu už jako něco takového pro lidi máte, je to tak?

No pro lidi tady to má hlavně ženská, co se stará o koně. Máme tu tři ustájený koně a lidi si je sem jezdí krmit, jezdit a prostě se o ně staraj.

Jako ženská myslíte vaše družka?

No jo moje družka.

Tak to ale vy taky s tím třeba pomáháte, nebo ne?

Jo to jo.

Tak co tu všechno za aktivity teda děláte?

No podle toho jak se to vezme. Jestli to je k zisku, nebo kompletně. Tady se občas scházíme, grilujeme, hraje se tady ten ping pong nebo co to je, tenis.

Takže počkat, k tomu zisku děláte co všechno, ty koně a?

Ty koně co tu máme ustájený a pak taky učíme lidi jezdit na koni. Provozujeme tu tady takovou malou jezdeckou školu. A pak ty chovný stanice.

A co děláte okolo zahrady, když vyjmeme ta zvířata?

No podle toho jak kdy. Některý věci mě baví, některý ne. Obzvláště na podzim mě nebaví hrabání listí. Protože ta zahrada je veliká a stromů je tady taky dost. Ale potřeba je taková ta údržba na pozemku, já nevím, když je hezky, tak zpracovat dříví, protože topíme dřevem. No a pak taky tak občas posekám.

A co vás teda baví?

Já rád stavím, takže když si můžu vyhrát a postavit si třeba zídku anebo teďka jsem minulej rok dělal piedestal pod tu sochu, co tady vidíte. No a tak potom taky něco doma, nějaký ty drobný úpravy. A taky si chci vyrobiť maketu mlýnskýho kola, tady na tom místě před barákem, přesně jak tam kdysi bylo. Tady totiž kolem baráku vedl potok, tady totiž nad barákem vedl kdysi potok, tady nad barákem byl totiž rybník. Ale to se bavíme o 14. století.

A tak je něco mimo zahradu a zvířata o co se zajímáte?

No furt se točím kolem zvířat, chov zvířat, to je u nás i vodní drůbež, protože tu máme tady ten potok. Máme tady problémy s liškama, který nám letos zlikvidovaly vlastně asi

pětadvacet kachen. Dokonce se nám pustily i do husy. No a na ohradě seděj věčně káňata, takže všechno musí být zasíťovaný.

Aha takže se zajímáte mimo zahradu a zvířata o co teda?

Jo no tak třeba o archeologii.

A když se zeptám, kolik času vám průměrně zabere práce na zahradě?

No to se nedá říct, na tom se musí pracovat stále. Když zapomeneme jeden kout, tak ho za půl roku nepoznáme a já vždycky říkám, že příroda je mocnější než lidi. Jsem si narovnal ten potok, krásně jsem si upravil břehy, udělal jsem dokonce takovou rovnější linku, jenže přišla povodeň a udělala si zase svoje koryto.

Aha, to mě mrzí. A co vás vedlo k pěstování vlastního ovoce a zeleniny?

No zeleninu pěstuju už minimálně, to jenom přibližně, jak bych to řekl, no spíš jenom drobnou, jako je ředvičky a kedlub, jako je takovýhle, ale ze zeleniny nějak moc ne, spíš ovoce, stromky nebo keře který dávaj nějaký plody.

Aha a co vás k tomu vedlo teda?

No tak abych to nemusel kupovat, tak není takovej problém to tu vysadit.

A stačí vám v domácnosti to, co si vypěstujete?

Většinou jo, jako je salát, ředkvičky drobné věci jako jo.

A tak dovedl byste popsat, jaký podíl tvoří vaše ovoce a zelenina a jaký kupovaný?

Z ovoce jako například jablka hrušky to nekupujeme, to máme dostatek, naopak máme přebytky a sklízíme to. My tady většinou děláme ještě navíc věci, jako jsou navíc veliké obří dýně a to zase jenom pro zvířata, tykve že jo všechno možný.

A ovoce, to je jaký podíl kupovaný a váš?

Jak jsem říkal, jablka a hrušky nekupujeme, no kupujeme spíš to exotický ovoce pomeranče a banány no.

Takže jen to co nepěstujete?

Jo spíš to co u nás nevyroste.

A co přebytky?

To se všechno spotřebuje v žrádle, takže přebytky nemáme

Máte zahradu rozdělenou na nějaké zóny, části?

Máme, máme, je to rozdělený na klidový a to kde pěstujeme tu trochu zeleniny a pak víceméně užitkovou pro zvířata. No jinak nevim, jak to mám říct, jestli mám do toho zahrnovat louky pro pastvu, to je asi největší podíl, menší podíl jsou klidové zóny. Máme tady dvě, jedna větší u potoka, jedna menší na dvoře. A ta zelenina je nejmenší. Mimo ovocných stromů ty jsou rozsetý všude po pozemku.

Jakou část vaší zahrady máte nejraději a kde trávíte nejvíce času?

To se těžko dá říct, nejlepší je klidová zóna, kde je opravdu klid.

A převažují na vaší zahradě okrasné nebo užitkové rostliny?

Na klidové zóně jsou většinou okrasné věci, užitkový minimum. Ale zase to okolí, který tady máme spotřebuje nejenom hodně času, ale i práce kolem. Užitkový jsou de facto po celým pozemku.

Počkejte, jste říkal, že té zeleniny máte nejméně, tak jak myslíte užitkový, to tak počítáte i zvířata?

No jasně, myslím zvířata.

Aha aha dobře. Co pěstujete nejvíce a proč?

No já mám rád třeba i nějaké exotické rostliny, jako třeba javory japonské, javory žluté a červené. Další věci, který byly třeba nevšední, jako je koření jako libeček a tak podobně.

Takže k užitku?

Jojo do kuchyně.

Je pro vás důležitý, jak vaše zahrada vypadá?

Jak jsem už řekl, příroda je mocnější, už jen vzhledem k těm náletům okolních stromů ať to jsou vrby, jasanů a olše, který nám tady snášejí spoustu semen. Ale sekání trávy musí bejt, aby vás ta příroda nepohltila.

Takže je to pro vás důležitý?

Ale jo je.

Jak si představujete ideální zahradu?

Musí bejt, jak se říká, vyšperkovaná. Jelikož jsme přímo v přírodě, tak máme možnost přejít z té klidový okrasný zóny do té divoký přírody. V přírodě okolo nás běhají lišky a jeleni. Jo a i mufloni.

Takže představa vaší ideální zahrady?

To je těžký, každý má jiný zájem, každý chce něco jinýho?

No ale co chcete vy?

Nic, ta moje mi vyhovuje.

Takže by měla vypadat jako ta vaše?

No jo.

Je něco co se vám líbí na ostatních zahradách, ale na té vaší to chybí?

No líbí se mi třeba, když je to velmi pečlivě udržovaný a mají kolikrát i dost prostoru, čistý trávník?

Aha a tak to byste chtěl třeba i na vaší zahradě?

Jo u nás to chybí, měsíce sekáme tu trávu a není to no.

Koukám, máte na zahradě sochu, takže zdobíte zahradu dekoracemi?

Jo, mělo by se to takhle zdobit, mně se třeba strašně líbí staré zídky, staré ploty. Artefakty. No vidím támhle třeba lampičku nebo támhle na zahradě máme ty kovové brány na popínavé rostliny.

A je něco, co se vám nelíbí na zahradách ostatních lidí?

Taky se mi nelíbí jenom třeba, kde roste jenom ovocný strom a nikde okolo nic. To není to. My máme rádi jak sluníčko, tak i stín. Vzhledem k tomu že my tu máme kolem sebe až stoleté stromy, musíme žít víc v přírodě, než na té zahrádce.

Máte plány se zahradou do budoucna, chcete tu něco změnit?

No změnit, to je těžký. Je nám kolikrát líto pokácet jakýkoliv strom, který poskytuje stín, ale na druhou stranu musíme neustále prořezávat, protože bychom jinak, jak se říká,

zarostli. To už jsme zažili, když jsme tento dům koupili. Jsme museli všechno vyřezat, abychom viděli co kde všude je.

Jste tady u lesa že?

Jo tady na dvoře žily srnky a potrkaly mojí ženskou.

Jo fakt?

Fakt. To co je postavená ta zeď, tak až sem chodily srny na jablka a na všechno. Dokonce jsme je tady vysvobožovaly, oni rozšlápaly starý pletivo a my jsme je museli vysvobožovat.

Takže teď už sem nechodí?

Ne teď co tu jsou psi už ne.

A jaké máte na zahradě vybavení?

Máme bazén. Máme no gril a takový ty věci, jinak ne. Jo vlastně jsou tu ohrady, kruhovky jako pro zvířata, napáječky, napájení přírodní na louce a tak podobně. Máme vybagrovaný přírodně a stahuje se tady voda do toho vybagrovaného dolíku.

Máte do budoucna nějaké plány se zahradou?

Plány by byly, ale kdo je uskuteční? Právě chci vybudovat tu druhou zónu, kde by byly altány, nebo jak se to říká a skutečně bychom byli odsunuti více do přírody.

Dobře máte kompost?

Kompostuju, kompostu máme dost i tolik že každý jaro rozdávám. Ke mně jezdí tady vnuk tak hnojíme a zbytek se dává ke stromům.

A čím hnojíte?

Každý rok hnojíme všude, je to vlastně odleželý.

A čím?

Kompost, jenom kompost.

A co nějaká chemické postřiky, používáte?

Ne, nechávám přírodu, ona si s tím poradit umí sama.

Dobře, máte nějakou zkušenost se škůdci?

No k tomu jsem se nikdy ani nedostal. Vim, že tady jsou čtyři stromy napadený, ale já to hm ne nepokouším se je ani likvidovat protože jsme v přírodě a příroda si poradí sama, jak jsem říkal. Takže to nemá cenu.

A nějaký jiný škůdci?

Říkal jsem ty káňata a lišky, tady jsou škůdci od toho lesa hlavně. Myslím jako dravce.

Aha a co proti nim děláte?

No říkal jsem to myslivcům, aby to zastřelili. Občas to udělali, ale pak se našlo něco nového.

Jakou vodu na zahradě používáte?

Ten potok, u domu je studna, jinak potok, studánku máme v lese.

Takže dešťovou vodu nepoužíváte?

No já mám svedený okapy do potoka.

Aha, takže jo. Jaký máte postoj k životnímu prostředí?

No tak to je otázka, já jsem pro zachování přírody. Protože opravdu některý lidi ničí a likvidují něco.

A jakým dílem přispíváte k ochraně životního prostředí?

To je otázka. Snažím se. Snažím se. Nepoužíváme ani postřiky, nic ani plevel nelikvidujeme tímto způsobem. Odpad třídím. Svážím elektroodpad v obci.

Respondent: 8

Jméno: Anna

Věk: 71

Vzdělání: základní

Povolání: důchodkyně

Stav: vdova

Velikost domácnosti: tři

Typ zahrady: v zahrádkářské kolonii

Doba zahrádkaření: přes třicet let

Tak mi prosím pověz, jak ses k zahrádkaření dostala?

No tak jak jsem se dostala. No tak sem se dostala tak, že se dělala zahrádkářská osada. No byly tam třešně, to dělali naši chlapi. Vykáceli se třešně, všechno ty sněti a všechno pálili, udělali plot, natahali tam vodu z Úpy, vodu, vodovod abychom mohli zalejvat no a jak se jmenuje, to byla ženská, která to rozdělila. Ono to byla nějaká ženská, se nějak jmenovala, taková ta hubená, ta to rozdělovala. On musel manžel vstoupit do zahrádkářského svazu a ještě chodit na brigády.

Takže než jste začali s tou zahrádkou, tak to tam teprve vznikalo a vy jste se na tom museli podílet, aby vám tu zahradu pak dali?

Ano. Museli chodit na brigády tenkrát. Stavěl se tam tenkrát, stavěl ten zahrádkářský dům.

Tam?

Ne ve městě. Ale už teď není. Ten dům má už myslím zahrádkářská osada dva, my ne. A pak jak jsem říkala, co museli všechno dělat, to zorali, když už byly třešně pryč, tak plot byl, voda ještě nebyla tenkrát. Zorali to, rozdělili parcely, čtyři ary každý dostal. Když v těch rohách byly třeba menší zahrady, víš jak, na kraji a na druhým kraji mají míň, ale jinak to maj všichni čtyři ary. No a začali jsme dělat v zahrádkářské osadě. Začali se tam stromy sázet, meruňky, jablka, všechno. Museli jsme udělat záhony, dát tam hnůj, zryt to a začali jsme zahrádkařit.

Tak jo a teď mi řekni, jaký je ten motiv, proč jste si tu zahrádku chtěli pořídit?

No proč jsme si ju chtěli pořídit. Jedna věc, abychom měli kam jít, že jo a po druhý kvůli zelenině a tak.

A tu zeleninu jste chtěl proč?

Abychom ju měli, ta byla jenom pro nás.

Ale proč jste ji chtěli? Myslím bylo to, aby byla zdravá, kvůli penězům nebo protože třeba nebyla?

Ale to ona byla, byla zelenina k sehnání, dostání. Ale abychom měli svoji zeleninu. Rybíz tam byl, který jsme taky pro sebe a zbytek jsme dávali do výkupu. Třeba džemy se dělaly, víno jsme taky dělali. No ale co zbylo, jsme dávali do výkupu.

Je tohle tvoje první zahrada, nebo ses předtím starala už o nějakou zahradu?

No měli jsme zahrádku v těch Korunkách vojensků. Ve vojenském objektu, měli jsme tam dva záhony takový větší.

Takže tohle je druhá zahrada?

No no ale měli jsme jen takový dva záhony menší na dýlku, co jsme udělali, že jo voda tam byla taky a oni nám tam rozdělili. To je naproti tam, jak prodávají nábytek.

Jo já vím kde.

Že jo tam teď je odpočívadlo, ale dřív to bylo větší, vedle chodníku taková velká. A tam jsme měli a kdo kolik si zabral tak že jo. Ale to nebylo napořád, to už nevím, kolik let jsme to měli. No a tak to bylo po druhý.

A když jste dělali tu zahradu, tam kde ji máte, tak tam jste si museli ještě něco zakoupit? Nebo jen ta brigáda a zažádat si?

Je v to v nájmu a pořád to je v nájmu, pořád si platíme nájem městu. Na národním výboru, jako městu to je.

A v rodině ještě někdo jiný zahradu vlastní?

No na Slovensku máme pole ale tady ne. Nemá nikdo.

A v čem vidíš největší přínos tý zahrady?

No to že si vypěstuješ. Dává mi, že nemusim kupovat zeleninu. V létě!

No jasný v sezóně.

No.

A proč ji nechceš kupovat?

No protože mám svoje.

Aha a nemáš teda něco proti tý kupovaný?

A tak protože nevíš, jak to vypěstovali, že jo.

Takže ti vadí třeba chemie?

Ano. Ano! Já ti něco řeknu. No nevíš, my máme vodu z Úpy, ale taky nevíš, tam dole se aj koupou tak nevíš, já si myslím, že to není tak závadný, tak s tím to zalejvám tu zahradu, ale tak že mám okurky, že si brambory vypěstuju, všechno. Ale tu sadbu musím koupit, taky to není zadarmo, nic není zadarmo.

Ale tak i přesto to je finančně výhodný, ta zahrada?

Ale jo, ušetřím. Když už toho produkuju tolika, tak ušetřím.

A co nevýhodu, má ta zahrada nějakou nevýhodu?

Vidím, ne tady nevýhodu. Nevýhodu vidím v bio, když prodávají.

Máš něco proti bio?

Ano. Myslím si, že bio nevypěstuju bez nějakýho postřiku.

Takže stříkáš?

Ne já nestříkám, já mandelinky vybírám.

Ale myslíš si, že to co označují jako bio, ve skutečnosti bio není?

Není. Teď byli v Mikulově, ukazovali tam brambory, který měli být bio a bylo tam DDT! Vid! Takže nevěřím bio.

Tak jo a tu nevýhodu nevidíš teda?

Zatím ne. Zatím ne.

Takže seš ráda?

No počkej. Zatím ne. Ale byli slimáci a teď jsou tam myši, hryzci anebo hraboši. Že to hryžou zespodu.

Aha a co na tý zahradě všechno děláš?

Co na ní dělám? Hm no tak na zahradě. Musím ju zryt na podzim, na jaře dělám záhony, do těch záhonů musím zasejt mrkev, petržel, celer, hrášek, no všechno, musíš okurky, všechno rajčata všechno. Když to tam mám, musím to okopávat, plevel vybírat, musím to okopat, plevel vybírat pak musím no no no no hm hm hm.

Asi zalejvat?

No to jo, musím to chodit zalejvat.

Tou vodou z Úpy?

Z Úpy.

Dešťovou používáš?

No nemám, protože nemůžu chytat z kůlny, protože je to pod třešně a je tam hodně toho, listů a to tam padá, víš. By to tam hnulo.

A děláš tam ještě něco jiného, než aktivitu ohledně zahrádkaření?

Hm no oni tam choděj grilovat si, já ne. Ale chodíme tam občas si opíkat, víš jak jako.

Jak často?

Moc často ne, moc často ne, no moc často ne. Andro, že nechodíme často? (volá na dceru)

Dcera: Dvakrát do roka, na jaře a na podzim. (smích)

A že bys tam chodila, že by sis jenom sedla a odpočívala, to neděláš?

Ne to ne, chodím tam jenom pracovat.

Tak a chodíš tam jak?

Na kole jezdím ano.

Na kole a co děláš ještě jiného ve volném čase?

Co chodím? (smích) No každou neděli chodím tancovat.

Tak to je dobře, to není jediná věc, co děláš.

Ne ne chodíme do Hradce.

A tak ta práce tě tam baví, nebo to děláš nerada?

Ale ráda, ráda to dělám. Jináč bych to nedělala.

Takže je to takový koníček?

Ano, ano je to koníček. Jsem už spousty let doma v důchodu tak mám tohle jako koníček.

A jak často na tu zahradu chodíš?

No jak často tam chodím? V létě buď, když nasázím sadbu, tak buď ráno zalejt, večer určitě, odpoledne, tak od dvou od třech hodin, protože přes poledne je moc velký horko

a pak chodíme, ale to nemůžeš napsat. (smích) Na pivo u Úpy jak tam je víš ta hospoda, tak si jdeme na pivo u Úpy, když je moc velký žár. Ale jdeme jenom na desítku na nic velkého. To tam ani nepiš. Tam je to hezký u Úpy, jak udělali.

Jojo je, já tam byla jednou teda jenom, pro mě to je daleko. A když je sezóna, tak ti ty výpěstky stačí?

Jo jo stačí.

Takže vůbec nic nedokupuješ?

Ne nic.

Takže si tam všechno pěstuješ, co potřebuješ?

Ano všechno. Pěstuju hrášek, cukrovou kukuřici, hm co mrkev, petržel, okurky, rajčata.

Máš skleník na rajčata?

Ne přístřešek, ale teď sem si koupila foliák, ale kdo to dělá? No to byl snad nenormální člověk. Obyčejné malinkaté zipy ti dá na dveře, který ten jeden už nešel, ten druhý taky ne a takový malinkatý zipy, takovýto malinkatý! No když toto táhneš, tak se ti to urve a to znamená, že ho dál nedostaneš ten zip.

Takže už ten foliák nemáš?

No mám, mám to druhý rok, ale nejde to, ty zipy nejdou, když tam dají takhle malinkaté zipy!

A co v něm máš?

Měla som tam okurky a měla som tam papriky.

A máš nějaký přebytky?

Ne nemám přebytky, jahody, jo ještě jahody mám.

Ale tak těch míváš třeba hodně ne?

No no to mám no, tak z těch dělám marmelády, džemy a dělám, ty zaváším.

Jo zaváříš a děláš výměnný obchody s někým?

Ne každý si svoje prostě vypěstuje.

A máš tu zahradu nějak rozdělenou?

No na tři části.

Tak mi je popíšeš prosím?

No jako chceš je změřit? Změřit?

Ne to ne, jen mi jako řekni, co kde máš a tak.

Mám jednu část, je tam chodník, pak mám druhou část, to je prostředek, pak mám zase chodník a pak mám třetí část.

Aha jo takhle vy to máte, už vim jak. A máš teda v každé části něco jiného nebo jak?

No ano, mám v každé něco jiného, protože nesmíš. Nesmíš třeba brambory mít ve všech. K bramborům nesmíš mít rajčata. Nesmíš kvůli plísni, protože brambory chytanou rychle plíseň a pak je chytanou a i rajčata.

Ale ty rajčata stříkáš?

No ze začátku, když ještě nemaj květ tak je postříkám, ale jak maj plod tak už ne. Ale když jsem měla ty rajčata pod přístěnkem tak som je stříkat musela.

Aha tak ti nevadí, že je teda stříkáš chemii, protože předtím jsi říkala...

Jsem říkala že je nestříkám. No nestříkám nic, ale rajčata musíš postříkat, když je máš volně, protože plíseň, ale pokud nejsou plody a nic. Ale doteďka jsem měla přístřešek, takže jsem nestříkala, ale teď jo.

A proč je zase nemáš volně?

No to jsem měla jenom loni, ale teď je dám do foliáku a nebudu je stříkat.

Jo aha a jaký podíl tvoří tvoje produkce a jaký podíl kupovaný.

No ono každou sezónu to je jiný. Jablek je každý druhý rok víc.

Ale tak stejně je nedokupuješ, když jich máš míň ne?

Ne ne, nedokupuju.

A jak je to s tím podílem?

No jak som ti říkala, v sezóně si vystačím, pak to pomalu slábne a v zimě se občas něco koupí, ale je no občas. Máme zamrazíno, zavařeno. Ve sklepe jablka, brambory. Takže tak 90% je to furt naše.

Tak to je bezva. A převažují u tebe okrasný nebo užitkový rostliny?

No růže, gladioly.

Máš jo?

No bodejt' kytičky

A máš je proto, abys to tam měla hezčí, nebo proto, že si je třeba pak ostříháš, nebo proč?

Né aby no aby to tam bylo, aby pěkně kvetly, třeba občas vezmu domů nějakou kytku, ale jinak ne. Mám tam gladioly, mám tam růže, mám tam no co ještě jak se to jmenuje, no všelijaké kytky.

A máš jich víc jak těch užitkových?

No mám víc ovoce a zeleniny.

Takže je pro tebe důležitý, jak ta zahrada vypadá?

No to je, to je.

Ono nemáte to nějak taky v těch pravidlech osady?

No mělo by to být, kdo udržuje jako tu zahradu. Dostala jsem tenkrát, teď ne ale před dvěma třema rukama, jsem dostala na schůzi pochvalu, že jsem sama a mám zahradu v pořádku!

To je super a děje se něco, když to ty lidi nedodrží?

No mělo by se dít, ale když vystupuješ z té zahrádkářskej ty osady, tak musíš všechno dát do původního stavu, a když to nedáš, tak jsme platili tam, když jsme si ji tu zahrádku začínali, tak každý dával pětistovku jako, když to budeš končit tak ti ji vrátěj. No dělaj to asi pořad, protože když to nedáš tak oni ti tu pětistovku nevrátěj.

Oni za to asi někoho najmou, kdo to za tebe udělá ne?

Ano tak tak.

A máte třeba ještě nějaký společný úklid?

No společnýho tam je cesta, kterou si musíme tu část před tím, jak máš část před tím posekat tu trávu.

Takže je to pro tebe důležitý teda ten vzhled.

Ano, ano to teda je.

A jak by sis představovala ideální zahradu?

No představovala by som si ju tak, že kdyby to byla moje, tak by som si to oplotila, udělali bychom si tam chatičku, no mohli bychom i teď, ale já sama dělat chatu nebudu, že jo. Protože dříve nám to nedovolili.

Oplotit nebo tu chatu?

No tam oplotit asi ne, ty zahrádkářský osady, ale tu chatu nám nedovolili. Dříve kdysi.

Proč?

Proč? Protože tam chtěli vždycky něco stavět víš za minulýho režimu a když jsi si chtěla, tak jsi musela jenom dřevěňu aby si to mohla zbourat a dát pryč, ale jinak. No jinak já nevim co, musíš si, teď na zahradě jsem musela listí, to jsem musela a pak ještě plevel, tam bylo hodně plevele teď.

A je něco, co se ti na zahradě někoho ostatního líbí, ale na tý tvý to není?

No asi ne, všechno máme kytičky a tak, ale hodně teď mají trávy a bazény.

Jo? Dělají to takový odpočinkový?

No odpočinkový ani ne ale jako by to bylo, no vypadá to, jako že to není zahrádkářská osada, ale že to je rekreační středisko. Protože tam mají bazény, přívěsy, chatky a nesmí se tam jezdit autem jenom jít přivítat a odvíst když něco jenže teď ty nový lidi co tam přišli, tam ten jeden co tam přišel, tam jezdí pořád autem a ono to není.

Je to zakázaný.

Je to zakázaný, kdysi nám to zakázali.

A oni jim za to nic neudělají?

No neudělají, je jim to jedno. Já jsem jim domlouvala, lidi jim domlouvali. Ale když mu ani předseda něco...

Pokutu, nebo je vyhodí?

Nevím ne je tam pořád a ono víš je to dost blbý tím autem, já vim je to jenom kousek, ale tam nazpět a každý den, ty plyny. To je dost blbý aj klid tam musí být, aby si lidi odpočali.

No tak má to asi důvod proč je to zakázaný že.

Ano ano.

A co se ti na zahradách ostatních nelíbí?

To jak to dělaj odpočinkový.

Změnila bys na své zahradě něco?

No jo no kdyby to bylo moje tak bych to oplotila, nebo chatičku. Jako ono takovej plůtek tam lidi maj kvůli psům, ale já to dělat nebudu. Takže asi ne změnila.

Ono vlastně to tam nemáte oplocený, že jo, je tam jen plot jeden společný a jinak to máte vymezený ty zahrádky že?

Ano ano. Taky máš plot a někdo ti ho přestřihá a jde na zahrádku krást.

Jo krade se?

Krade se. A taky psi ti tam běhají, auta a psi by tam neměli být ale...

A jaký máš vybavení na zahrádce?

Mám tam jen lavičku a na nářadí takovou kůlnu na nářadí a na ty věci aby to nehnulo.

A ve stavu je to všechno asi původním vid'?

No no no ano.

Kupovaný dekorace?

Ne.

Máš tam kompost?

Kompost jo?

A co na něj dáváš?

No dávám na to, kořeny ne od zeleniny ty tam nedávám.

Proč?

Protože měly nádorovitost a to jsou na kořenech takové boule, jak bych to řekla a to nesmí. To se musí spálit a nesmí to přijít do kompostu, protože by to na zahradě bylo zase.

A co tam teda dáváš?

Do kompostu? Nedávám tam plevel, který se hodně rozšiřuje. Jak se to jmenuje? Taková vim, že to je kyselý, žlutě kvete a je to jako čtyřlístek a ono se ti to roztahuje.

Já vím co myslíš ale...

No no tak to nedávám do kompostu. To se rozšiřuje a já nevím, kde se to bere tahlecta plevel. To nedávám ani kořeny ani tuhlectu, plevel .

Jinak teda všechno, takový to biologický?

Jojo jinak jo ale ještě tam nedávám. Žaburina tomu říkáme.

My tomu říkáme žabinec.

Jo žabinec. (smích)

A co pak s tím děláš s tím kompostem?

Dávám to pod rajčata, když nemáš hnůj.

Jinak hnojiš?

Hnojím

Pravidelně?

No ne má se hnojit každý čtyři roky. Hnojím a teď jsem to po dva roky povápnila, proti kyselosti se to vápní.

A jakým hnojem?

Kravským nebo koňským.

A kde ho bereš?

Objednám si ho ještě kdo má doma krávy nebo koně. Víš. Nebo tak aj koňský som měla.

A co škůdci.

No slimáci byli, to jsou škůdci.

Co s nima děláš?

No granule takové.

A ještě škůdci?

Ty myši a hryzce.

A co s nima?

No hodim tam návnadu, hodim to do díry a není to nic platný prosim tebe. (smích)

A nic jinýho? Nějaký třeba co by napadali ty plody nebo tak?

Ne to ne.

Tak to máš dobrý a jinak hm jaký máš postoj k životnímu prostředí?

Jaký mám postoj k životnímu prostředí? (smích) No jaký.

Obecně myslím.

No já vím já vím jako no já vím.

A tak co děláš, abys to prostředí nějak ochránila?

No já nemůžu nic dělat kvůli zahradě, aby tam fakt nejezdili těma autama.

A třeba doma něco třídíte odpad?

No třídíme, jo to třídíme.

A pak se tě ještě zeptám na tu kolonii. Jak bys popsala ty lidi, co tam choděj?

No je každej jinej, holčičko, každej jinej.

A ted' je třeba názor, že tam jsou spíš starší, nebo mladší nebo jak?

Mladší i starší. Ale něco ti řeknu, ty přišli k hotovému.

Ti mladší? Protože to zdědili?

Ne zdědili, ale ty starý zemřeli nebo prostě někdo to nechal a ty mladý, ty su horší a přišli k hotovému a ručičky maj tákhle. Proč. Protože třeba u mě praskla voda, protože to bylo všechno v tom dvaaosmdesátým roce a ty naši kluci to všechno udělali, ty se nadřeli a

tyto mladý kluci když u mě praskla voda tak mi řekli, ať ti to já sama udělám. Takže já stará ženská som si to musela vykopat a ten naproti to pak jenom zaházel, protože přišel, to je mladý chlap, protože přišel a on nebude dělat a to je tam to hrozný, tolika mladých zdravých chlapů a oni dělat nebudou.

Takže věkově to je vyrovnaný?

No je to vyrovnaný, těch mladých tam teď je doopravdy dost. A ten tam pod náma, ten má tři zahrady?

Jo co s tím dělaj?

Já bych ti řekla. Oni si to vzali, maj syna, dceru a jsou oni, oni si mysleli, že to budou prodávat, to jsou čtyři ary, to ti dá i na barák, ale zatím výbor to nebude prodávat. Jestli to stačej, nestačej, posekaj sekačkou, tu jednu maj tam i jablka jenom a trávu, které posekaj. Další tam má taky trávu a maj tam záhony a v těch prvních maj přívěs a velikánský bazén, velikánský, ten největší, co snad prodávaj. Maj bazény, všude maj a trávu, kterou musej taky zalejvat. Nejhorší je ten bazén, ten ho má ještě teď tam, natahal tam bordel, no nechci říct co on je. Natahal tam dráty a všechno a bazén tam nechal vyfouklý, houpačku má převrácenou, bordel tam má, záchod má úplně na tom, na hranici a on pod tou třešňou na hranici, víš tam griloval to se mi nelíbilo, protože je u mě, blízko víš a když tam přišla návštěva, tak na mě čuměli, jak já nevím co a to se mi nelíbí, ze začátku tam měl víš, jak se dělá elektrika, centrálu nebo jak to je a to tam hulí z výfuku jako z trabantu a když fouká vítr, šlo to všechno ke mně a já mu řekla, že ty smrady nebudu čuchat tak byl na mě sprostý. Sprostý, víš na tu zahradu tohle nepatří, takový lidi. Sprostý, záchod na hranici, děti když si hrajou s balónem zase mě balón byl, aj u mě na zahradě. A prostě to su lidi který takový lidi nepatřej na zahradu fakt. On byl hroznej a z druhý strany dal kompost tý paní taky na hranici. Já to říkala předsedovi, že to nebudu čuchat, to je jako bys to měla u silnice tu zahradu. Nám řekli jednu věc, když jsme začínali. Komposty ne na kraji, ale abychom to měli takhle na jedný straně, ale musíš mít nejmíň půl metru od jiný zahrady, to nám řekli, pak nám řekli, autama se nejezdí, jenom přivít, odvíst a odjet a psi tam nesměj běhat, jenže říkej to, říkej to, když teď tam jsou nový jako ten naproti. Jezdí autem, má psa, ale je poslušný to jo, ale když to tak vezmeš, když tam nejsem tak tam máš výkaly i na mojí zahradě. Prostě kdo psa pustí, no víš, protože si je berou s sebou ty psi. Ten naproti ten taky.

A tak tam ty lidi tráví čas každý jinak?

Jo když mají dovolenů tak jo, tak jo jsou tam trávěj no a jinak třeba soboty a neděle si tam jdou a když je teplo, tak maj ty bazény se koupů.

A dřív to tak bylo taky?

Ne dřív jenom zeleninu, to byla zahrádkářská osada, to teď z toho dělají rekreační středisko! A to máš vody, kdo má ty bazény a my pak kolikrát zalejváme a třeba není voda! A teď si představ, jak dlouho tam musej ty s tím velikánským bazénem pouštět tu vodu! A to je největší hic, voda nejde, je to rozbitý to čerpadlo.

A proč někdo nezavede nová pravidla, neobjede ty lidi?

No to by musel předseda, ale on dal hlasovat a všichni si to odsouhlasili. Teda my jsme byli proti, protože vim, co nám předseda řekl a to se má dodržovat a všichni jo jo jo. Naproti na dvojce to vzala ženská do ruky a řekla jim pravidla a všichni to dodržujů a a mají tam pořádek. Tam si nedovolí to co u nás. To se nemělo hlasovat, ale měly se říct pravidla.

Tvoří se tam nějaký party?

Hm moc ne. Každý si je tam, když někde jdů na kus řeči, tak na chvilku.

Takže akce za celou kolonie nejsou?

Ne, jenom za rok schůzi, kde zaplatíme nájem a prostě nám řeknou něco jako to hlasování o tých pravidel, jenže. No. Tenkrát nedávali hlasovat, tenkrát řekli podmínky, co a jak a tak to bylo.

A tak má ta zahrádka v kolonii nějakou nevýhodu oproti zahradám u domu? Co si myslíš?

To že to nemáš oplocený, běhaj ti tam ty psi. Nemůžeš tam být pořád, ale musíš si tam dojít. No.

A výhodu oproti zahradce u domu?

Tak to nevim, to nevim.

Respondent: 9

Jméno: Julie

Věk: 59

Vzdělání: vysokoškolské

Povolání: učitelka

Stav: vdaná

Velikost domácnosti: dva

Typ zahrady: v zahrádkářské kolonii

Doba zahradničení: třicet let

Paní Julie, povídejte mi prosím, jak jste se k zahrádkaření dostala?

Tak to bylo tak, že jsme si museli s mužem zažádat na národním výboru, aby nám přidělili zahrádku. Asi před dvaceti lety. Vlastně už to bude asi déle. Asi už třicet let. To letí, letí to. Já Vám ani nevím, kdy to vlastně bylo. Tehdy se tady ta kolonie začala teprve budovat a oni nám řekli, že to musíme budovat také. Tak manžel chodil na brigády a vybudovali to tam. No a od té doby máme zahrádku.

A manžel stále na zahrádku chodí?

Ne, toho to nebaví. Na zahrádku chodím pouze já. A ono to je dobře, je to protiva starej. Ale mě zahrádka na rozdíl od muže baví. Je to práce, ale dá se to dělat i tak, aby u toho člověk odpočíval.

Aha a jak se tam dopravujete?

Pěšky, nebo na kole.

Co byl hlavní motiv, proč jste si zahrádku pořídila?

My jsme se sem přistěhovali, když jsem tady dostala práci a neměla jsem tu žádné známé a co jiného dělat.

Takže kvůli volnému času?

Ano přesně tak a taky kvůli těm potravinám.

Proč kvůli potravinám?

Aby byly zdravé a moje.

A toto je vaše první zahrada?

Ano, my bydleli vždycky v bytě a jinak jsme neměli možnost mít nějakou zahrádku.

A v rodině někdo jiný zahrádku vlastní?

Ne ne ne. Taky ne.

Dobře. V čem vidíte největší přínos toho mít zahradu?

Já určitě v tom, že mám kam po práci jít, kde trávit léto. Jsem na čerstvém vzduchu, občas prohodím řeč s nějakou kolegyní vedle na zahrádce. A pak ty potraviny, nemusím vůbec nic kupovat. A vím, že jsou zdravé, že v nich není chemie.

A tak to pak je i finanční úleva, když nemusíte nic kupovat?

Nemyslím si. Ono se to nezdá, ale také to něco stojí. Nakoupit sazenice, hnůj a ta práce. Platíme nájem. Ano ušetřím, to ano, ale levné to také není. Mně jde spíš o to, že je ta zelenina i to ovoce moje. Nestříkám to žádnou chemií. A ještě když nakupuju, tak kupuji bio potraviny, což je docela drahé, takže si myslím, že si mi to tak nějak vynuluje, dá se říct. (smích)

Takže se vám nelíbí chemické postřiky?

No samozřejmě. Kdo by rád jedl nějaké pesticidy. Takhle vím, že je v tom nemám.

Jasně, chápu. A teda vy kupujete bio potraviny? Věříte tomu, že jsou tedy bez postřiku?

Určitě jsou lepší. Věřím, že mají normy, podle kterých to hlídají. Nemá smysl si pěstovat zdravou potravinu, když si pak koupím postříkané avokádo. Ehm.

Dobře. V čem vidíte nevýhodu toho mít zahradu?

Nevýhodu. Já vidím spíš výhody. Mohla bych říct, že ten čas to zabere, ale to já právě chtěla, abych měla co dělat. Takže nevýhodu nevidím. A alespoň mám pohyb, já jsem hrozně líná sportovat, takže takhle se hýbu. (smích) V mém věku to je docela důležité ten pohyb a něco dělat. Znam kolegyně, které sedí u televizí a to je hrůza, to není život.

A jaké aktivity na zahradě nejčastěji vykonáváte?

Aktivity, no aktivity kolem té zahrádky.

Takže myslíte čistě to zahrádkaření, jakože zaléváte, sázíte, oráte a tak?

Ano přesně tak.

A nic jiného na zahrádce neděláte, nechodíte tam grilovat, nebo tak něco?

Ne to vůbec, ale lidi to tam dělají, to ano, to ano.

Jaké jiné aktivity než je zahrádkaření ve svém volném čase vykonáváte?

Tak chodím do práce, do práce se musím i přichystat, něco udělat, trochu té administrativy když přijdu domů. Hm taky domácnost zabere dost času a pak vlastně už mám jen tu zahrádku.

Aha a co třeba v zimě, když na zahrádku nechodíte?

Tak odpočívám, jsem už starší, unavená. Ráda si čtu. Taky jsem dost na internetu, to je pravda. Tyhle moderní technologie, to docela čas zabere, vám povím. A jde to pořád dopředu. Pak když na tom počítači měsíc nejsem tak si připadám v práci mimo, jako kdyby to pokročilo o sto let. (smích)

Já zatím snad držím tempo (smích). A kolik času vám tak zabere ta práce na zahrádce?

To je různé. To je dost různé. Někdy tam jsem celé odpoledne, jindy jen dvě hodiny. Záleží podle toho, co dělám a také podle roční doby. Nejspíše se to nedá nějak sumarizovat.

Dobře. A tedy stačí vaší domácnosti pouze výpěstky z vaší zahrady?

No ano. Jak jsem říkala, přes sezónu jsme zcela soběstační. Samozřejmě v zimě něco dokupuju. Nebo takhle, dokupuju taky to, co nepěstuju.

A co nepěstujete?

Nepěstuju třeba exotické ovoce, teď často kupuji avokádo, tak to samozřejmě také nepěstuju.

A co naopak tedy pěstujete?

Teda, toho bude. Začnu teda zeleninou. Pěstuju rajčata, papriky červené, zelené i žluté, okurky a to jak salátovky tak ty zavařovací, pak mám na zahradě hrášek, kedlubny, ředkvičky, saláty, brokolici, květák. I brambory. Asi si na vše nevzpomenu.

To nevadí a ovoce?

Klasicky tedy mám jablka, třešně, hrušku jednu, broskve a meruňku. Pak z keříčků mám maliny, rybíz, ostružiny, zkoušela jsem kanadské borůvky a to se mi neuchytilo. Mám tam i jahody, hm a teď mě nic nenapadá, ale určitě toho je více.

A když se zeptám, jaký podíl tedy tvoří vaše produkce ovoce a zeleniny a jaký kupovaný tak mi povíte co?

Sto procent přes sezónu, když tedy nepočítám občas nějaké to exotické ovoce a v zimě asi devadesát procent.

Teda do máte krásnou úrodu. A co s ní všechno děláte?

Myslíte, jako jestli zaváříím?

Jo jo třeba.

Zaváříím, teda takhle, dělám marmelády a sirupy. Občas kompot, z těch třešní, ale to se pak už ani nejedlo a tak už to poslední roky moc nedělám. A pak hodně dávám do mražáku. A v sezóně častěji pečú, vařím z těch potravin, aby se zužitkovaly.

A tak nemáte i přesto přebytky?

To víte, že mám.

Tak co děláte s přebytky?

Dávám to dětem, když přijedou. Myslím mým dětem. (smích)

Často?

Moc často ne, ony moc často nejezdí. Bydlí jinde.

A třeba nevyměňujete si něco s ostatními zahrádkáři v kolonii?

Ne to ne.

A ještě mi povězte, máte zahrádku nějak rozdělenou na nějaké části, zóny?

Ano to mám. Mám to zřejmě podle toho, jak tam jsou ty chodníčky, jestli víte.

Ano vím, máte tedy taky tři chodníky?

Ano tři chodníky a mezi nimi jsou tedy záhonky. A v každém pěstuji tak nějak něco jiného.

Dobře a pak máte na zahradě ještě co?

Potom jsou tam různě stromy. Mám tam ještě takovou chatičku, jestli to tak můžu vůbec nazvat, ale to je jenom na náradí, aby mi to někdo neukradl.

Krade se?

Ale ano, občas někdo přeštípne zámeček u branky do osady a pak to vykradou, častěji kradou ale úrodu.

Slyšela jsem. A máte tedy na zahradě ještě něco, co nějaké posezení?

Mám, mám na zahradě takové ty plastové židličky. Jinak mě ale už nic nenapadá.

A tak kde jste nejraději, v jaké zóně? (smích) Já vím, zní to blbě.

Ale tak ovšem že nejraději sedím na té židličce (smích). Ale samozřejmě chodím na zahrádku kvůli těm záhonkům.

A co okrasné květiny? Máte?

Mám i okrasné květiny. Mám gerbery, růže. Růže především.

A převažují rostliny okrasné, nebo užitkové?

Užitkové rozhodně. Okrasných mám pomálu.

A z jakého důvodu je pěstujete?

Tak zdobí to tam, je to s nimi hezčí a mám z nich i radost. Je to pěkné se na ně dívat. Občas si pak nějaké natrhám domů do vázy, nebo když má kolegyně v práci narozeniny tak jí mohu dát květiny ze zahrádky.

Je pro vás důležité, jak vaše zahrada vypadá?

Určitě, byla by to ostuda to tam mít nějak ošklivé, nebo tam mít svinčík. Taky se ty zahrady v kolonii udržovat musí.

A mají je udržované všichni?

Nemají, to je pravda (smích), že nemají.

A dělá se s tím něco?

Tak občas si někdo postěžuje, ale to je asi tak všechno co se s tím dělá. Znáte to, může se vám to nelíbit, můžete s tím i nesouhlasit, ale to je tak všechno co s tím naděláte.

Je mi to jasné. Jak si představujete ideální zahradu?

Ideální by byla asi, kdyby byla rovnou u domu a nemusela bych sem docházet. Taky by se mi líbilo, kdybych to tu měla oplocené. Ehm a třeba kdybych tu trávil víc času, myslím

odpočíváním, ale to by sem musel jezdit i manžel a toho to nebaví, tak vždy spěchám za ním domů a proto tu volný čas moc netrávím.

To je škoda a je něco, co se vám líbí na ostatních zahradách, ale na vaší to chybí?

Zřejmě ne. Mám zahrádku takovou, jakou ji chci mít a ostatní ať ji mají, jakou chtějí taktéž.

Co se vám na zahradách ostatních nelíbí?

Možná když mají nepořádek, je tu jeden takový co tam má vyloženě smetí, tahá tam staré krámy. Tak to se mi nelíbí.

A změnila byste na své zahradě něco?

Jak jsem říkala, tak ne. Líbilo by se mi ji mít u domu, oplocenou s posezením, ale prakticky nic měnit nebudu.

Dobře a jaké máte na zahradě vybavení a v jakém je stavu?

Původní, všechno jako když jsem si to před dvaceti lety pořizovala, anebo postupně dokupovala. Jen když se něco rozbije, třeba nedávno jsem si rozlámala hrábě, tak to dokoupím.

Takže máte jen tu kůlničku, nářadí a ty židličky, jak jste říkala?

Ano ano tak tak.

Máte na zahradě nějaké kupované dekorace?

Ne to vůbec. Mně se to ani nelíbí. Myslíte takové ty sádrové trpaslíky, nebo různé sochy?

Jo třeba.

Ne tak to ne.

Máte nějaké plány se svou zahradou do budoucna?

Ne nejspíše ne. Teda teď mám v plánu zase tam začít jezdit a začít sezónu.

Ještě se zeptám, máte kompost?

Ano mám kompost.

A co do něj dáváte?

Všechno odpad ze zahrady. Hm tedy chápete snad, jak odpad myslím, ne odpad jako odpadky, sáčky a tak ale ten ze zahrady. (smích)

Jasně rozumím. A co s kompostem pak děláte?

No popravdě většinou nic. Občas ale opravdu občas s ním pohnojím, jinak je to spíš skladiště toho odpadu.

Čím a jak často hnojíte?

Hnojím hnojem, kupuji ho v zahrádkářských potřebách tam u silnice. A jak často? No hm jednou za nějaké tři roky, ale tuhle jsem nehnojila i pět let. Popravdě jak se mi zachce. Musí mi s tím manžel pomoci a jemu se taky nechce.

Jakou máte zkušenost se škůdci a jak se s nimi vypořádáváte?

Škůdci. Tak máme tu slimáky, to je taková klasika zřejmě.

A na ty slimáky něco používáte?

Ano mám na ně granule. Pak tu jsou teď myši, ale tak s těmi nic moc nenadělám, jedy používat nechci.

Proč nechcete chemii?

Tak věřím, že se mi to pak v těch plodech odrazí.

Takže nestříkáte?

Ne vůbec.

Ani rajčata třeba?

Ne, naštěstí je mám bez plísně, musím zařukat teda.

A ještě nějakí škůdci?

Občas, myslím nějakou sezónu je hodně špačků a ti mi snědí veškeré třešně. Ale s nimi holt nic neudělám. A není jich tolik každý rok, jak kdy.

Jakou vodu na zahradě používáte?

Z Úpy.

A dešťovou vodu?

Ne tu ne.

Proč?

Nemám to zapotřebí, stačí mi ta z řeky.

Jaký máte postoj k životnímu prostředí?

Já myslím, že dobrý. Snažím se mu uvědoměle neškodit.

Jakým dílem přispíváte k ochraně životního prostředí?

Hm asi myslíte, co jako pro tu přírodu dělám že? No teď mě na potvoru nic nenapadá. Hm... Tak třeba že nepoužívám ty chemické postřiky tady na zahrádce, nebo jo, třídím odpad! (smích) Pak takové ty věci, že šetřím určitými věcmi. Neplácám vodou. Určitě by se ještě něco našlo, ale tahle otázka mě trochu zaskočila.

Chápu, ještě se zeptám k té kolonii. Vidíte nějakou nevýhodu toho mít zahrádku v zahrádkářské kolonii?

To dojíždění, určitě. Mít ji doma u domu tak je to lepší.

Má zahrádka v kolonii nějakou výhodu oproti běžným zahradám u domu?

Nenapadá mě. Nemám zahradu u domu, nikdy jsem neměla, takže si to nějak neumím představit. Ale věřím tomu, že je to lepší. Nebo spíše pohodlnější.

Jací lidé sem chodí? Dají se nějak zaškatulkovat?

Nejspíše ne. Dříve jsme tu byly spíše starší, teď tu je dost i mladších ročníků. Každá rodina, nebo jednotlivec je jiný. Ať svým chováním, nebo to co tu dělají.

Jak zde ti lidé běžně tráví čas?

Hodně lidí jen zahrádkaří jako já, ale spousta zahrádek se také mění. Přibyly bazény, chatičky. Hodně tu jen tak odpočívají a méně zahrádkaří. Berou si sem pejsky, děti. Jak kdo, je to opravdu různorodé.

Tvoří se zde party?

Neřekla bych. Party nejspíše ne.

A pořádáte třeba akce za celou kolonii?

Nevím o nich.

Respondent: 10

Jméno: Robert

Věk: 39

Vzdělání: středoškolské

Povolání: policista

Stav: svobodný

Velikost domácnosti: tři

Typ zahrady: v zahrádkářské kolonii

Doba zahradničení: deset let

Roberte, povězte mi prosím, jak jste se k tomu zahrádkaření dostal?

Je to jednoduchý. Zatoužil jsem po tom zahrádkařit, protože jsem jako malý žil v rodinném baráku a tam jsme měli samo sebou i zahradu. Po pár letech v bytě se mi zastejsko a tak jsem si šel zařídit nájem zahrady a mám zahradu.

A jak jste k té zahradě dostal?

Pracuju na policii a často chodím na městskéj úřad, tam tehdy zrovna bylo snad na nástěnce, nebo já už ani nevím, ale nějak jsem se to dozvěděl na tom úřadu, že jsou volný zahrady.

Co byl ten úplně hlavní motiv pořízení zahrady?

Asi to, abych měl jak užitečně trávit volnej čas.

A takže tohle není vaše první zahrada?

Ale je, v tom domku jsem bydlel asi do desíti let, to jsem se tam jen tak, no spíš překážel. (smích)

Aha dobře a v rodině někdo zahradu vlastní?

Ted' už ne, ale dřív ji teda měli rodiče. Že ji měli u domu. Pak se rozvedli a každý šel bydlet do bytu.

Dobře dobře. V čem vidíte největší přínos toho mít zahradu?

Já určitě v tom trávení času. Mám tam bazén, gril a tak se tam po práci s ženou a malou vyvalíme (smích) a užíváme si. Na domek peníze nemáme a tohle je dobrá alternativa.

Jasně a v čem vidíte nevýhodu toho mít zahradu?

Já asi v ničem. Jo možná, možná to že tam musíme dojíždět, to je takový blbý to jo.

Jaké aktivity na zahradě nejčastěji vykonáváte?

Tak zahrádkaříme. Postavili jsme si malou chatku, takže tam můžeme i přespat, uvařit si oběd. Takže tam v létě trávíme třeba víkendy, teď ale v zimě ne, to ne. Pak v létě máme bazén, tak se tam malá koupe, vlastně i my se ženou. Malá si tam hraje, lítá po zahradě. My odpočíváme, nebo se věnujeme zahradě. Všechno možný na zahradě děláme.

Jaké jiné aktivity než je zahrádkaření ve svém volném čase vykonáváte?

Já chodím hrát fotbal, žena je teď doma na mateřský, takže vlastně ani nevím, co jinak dělá. (smích)

Kolik času vám práce na zahradě zabere?

Myslíte kolem té zahrady?

Ano kolem té zahrady.

Tak to se různí, podle počasí, myslím podle ročního období. Někdy tam jen hodinku zalévám, seberu plody, jindy ryju, hnojím, prořezávám stromky, sekám trávu a mám celé odpoledne co dělat. Mezitím si ještě sednu, nebo jdu na Úpu na pivko.

A vnímáte to jako práci, takovou tu aktivitu vyloženě zahrádkaření, nebo vás to baví?

Jo baví mě to. To samotný zahrádkaření mě baví, to starání se o zahradu, ale pak i ty věci okolo. Myslím to, že tam jsme s tou malou, koupeme se. Hm a tak.

Co vás vedlo k pěstování vlastního ovoce a zeleniny?

Tak asi ten důvod, že teda jsem i zařídil tu zahradu. Myslím, že teda že mám ten pozemek. Pak teda asi... No jak bych to řekl, baví mě to, je to, ale jo je to takovej koníček

A nějak vás nemotivovalo to, že budou ty potraviny zdravé? Vaše?

To je spíš až ten důsledek, ale když jsem to začínal dělat, tak jsem si neřekl, hm jo budu mít super bio potraviny. To ne. Ale teď jsem za to rád, že jsou moje a jsou dejme tomu zdravý. Ale motivoval mě ten zisk potravin, jako že si je udělám sám. Celej ten proces.

Dobře. Stačí vaší domácnosti pouze výpěstky z vaší zahrady?

A víte, že docela jo? Přes léto, určitě. V průběhu roku něco dokupujeme, to dá rozum, že salát a rajče v zimě nemáme. Ale taky se tak nějak bez něj obejdeme a moc ho nekupujeme.

Jaký podíl tvoří vaše produkce ovoce a zeleniny a jaký kupovaný?

No tak přes to léto sto procent určitě. V průběhu roku hm hm tak 80%? Myslím si, že jo, tak nějak, je to těžký takhle to určit v nějakých procentech.

Co vše děláte s úrodou?

Děláme s úrodou hm. No tak otrháme to, převezu to domů.

Jak to vozíte domů?

No když vozíme úrodu tak pro to přijedu autem, jinak většinou jezdíme tam na kolech.

Dobře. Co teda děláte s tou úrodou ještě?

Tak žena to dává do mrazáku. To je asi všechno.

Nezaváří, nedělá nějaké marmelády?

Ne to ne, my nějak marmelády ani nejíme. Spíš to opravdu dává do mrazáku. Takže když si v zimě něco peče, nebo vaří tak to jednoduše rozmrazí.

Co děláte s přebytky, pokud jsou?

Přebytky jsou, to je pravda, hlavně jahody třeba. Tak ty zase žena třeba rozmašíruje nějakým mixérem a pak to dává zmrazit, malá z toho má přesnídávku na celý rok. Nebo víc peče, dělá zmrzliny v létě. Prostě to musíme zužitkovat.

A někomu něco nedáváte?

Ne to asi ne. Možná žena že to vezme s malou na hřiště a podělí se se sousedkou o svačinu, ale že by někomu dávala nějaké lavor jahod, to asi ne.

Máte zahradu rozdělenou na nějaké části, zóny?

Hm no máme, máme. Část kde jsou záhonky, pak ta chatička, bazén. No... Hm.

A nějaké posezení?

To je u té chatky, lavička.

Dobře a jakou část své zahrady máte nejraději, na které trávíte nejvíce času?

To je taky tak po různu, někdy jsem rád na záhonku, jindy se rád chladím v bazénu a jindy zase sedím na tej lavičce. Jak kdy. Jak kdy.

Převažují na vaší zahradě okrasné, nebo užitkové rostliny?

Užitkové, žena tam má nějaký kytičky, to jo, ale rozhodně užitkové.

Jaké rostliny pěstujete nejvíce a proč?

Chcete vyjmenovat asi že. Tak mám tam ovocné stromy, jablka, hrušku, třešně dvě, meruňku a broskev, s těma mám ale trápení, nějak mi to s nimi poslední roky nejde. Pak mám klasiku saláty, brokolici, květák, hrášek, cukrovou kukuřici, občas nějakou řepu, tu máme rádi nakládanou. Pak nevím, co jsem už všechno říkal. Hm jo kořenovou zeleninu. Nějaký bylinky. Jo a jahody, maliny. Málem bych zapomněl, mám tam malý skleník, fakt malinký a tam mám rajčata, papriky, okurky. To bude asi všechno.

Je pro vás důležité, jak vaše zahrada vypadá?

Tak určitě. Zvlášť v kolonii se na to dbá, bych řekl.

Jak si představujete ideální zahradu?

Ideální, ideální asi jako mám já, ta se mi líbí, jo ta moje se mi líbí.

Je něco, co se vám líbí na ostatních zahradách, ale na vaší to chybí?

Zřejmě ne.

Co se vám na zahradách ostatních nelíbí?

Hm asi rybníky, jak má někdo ty rybníky, já nevím, mně se to moc nelíbí.

Změnil byste na své zahradě něco?

Asi ne, možná bych tam chtěl plot, aby mi tam nelítali psi od druhých zahrad.

Jaké máte na zahradě vybavení a v jakém je stavu?

Máme tam tu chatku, ta je teda deset let stará. Lavička tam už byla. A vybavení jako náčiní je taky deset let starý když jsem si to zařizoval. Jo a bazén jsem zapomněl ten je teprve asi dva roky starý.

Máte na zahradě nějaké kupované dekorace?

Ne to vůbec nemáme.

Máte nějaké plány se svou zahradou do budoucna?

Tak chtěl bych zasadit nějakou novou zeleninu.

Jakou?

Nějaké druhy salátů, jiné než mám. Ale uvidíme, jak se mi do toho bude chtít a jestli najdu místočko.

Máte kompost, popřípadě k čemu slouží a co kompostujete?

Máme, máme kompost. Máme ho vedle jednoho ze záhonků. Na kompost dáváme všechny ty zbytky. Jakože kořínky, listy, slupky a tak. A pak s ním hnojíme, ale spíš je to jako skladiště toho odpadu.

A čím tedy hnojíte?

Hnojem, normálně z obchodu.

Jak často?

No tak jednou za nějaký ty tři čtyři roky.

A co chemické postřiky, používáte?

No hm ale používal jsem to někdy. Ale jenom když je to nezbytný. To se pozná, kdy to bude potřeba, kdy to něco napadá.

A co jste s tím stříkal?

Jednou ovocný strom. Myslím strupovitost na něm byla? Teď si už nejsem jistej. No a tak jsem to přestříkal párkrát a byl pokoj. Pomohlo to.

Dobře a jakou máte zkušenost se škůdci a jak se s nimi vypořádáváte?

No máme tu slimáky, na ty používám takový granule. A pak tu jsou nějaký hlodavci, měl jsem tu i krtky. Tak na to líčím pastí, ale jinak to moc neřeším, oni zas tak strašnou škodu nedělají.

Jakou vodu na zahradě používáte?

Z řeky Úpy je tam do kolonie vodovod.

Jaký máte postoj k životnímu prostředí?

No hm já myslím, že dobřej, snažíme se. Snažíme se. Vzhledem k tomu, že mám tu zahrádku tak mu snad i nějak ulehčuju, tomu prostředí.

Jakým dílem přispíváte k ochraně životního prostředí?

Jako chcete vědět, co všechno dělám pro to zdravý životní prostředí? No tak třídíme odpad, pak teda máme ty potraviny naše, nemusí je sem pro nás nikdo dovážet, stříkat to. Používáme sklenice místo takových těch moderních plastových dóz. Tak to máme v zavařovačkách spíš. To si žena vymyslela. A jinak asi mě už nic nenapadá.

Vidíte nějakou nevýhodu toho mít zahrádku v zahrádkářské kolonii?

Asi jen to dojíždění, a že tu není nic moc soukromí. Jsme tu všichni na jedný ploše.

Má zahrádka v kolonii nějakou výhodu oproti běžným zahradám u domu?

Nenapadá mě.

Jací lidé sem chodí?

Jací lidé. No pokaždý jiní. Myslím, že to nejde říct nějak, jako jací lidé. Jsou tu starší zahrádkáři, mladší jako my co tu spíš třeba i odpočívají, někdo dělá jako my obojí. A tak různě.

Jak zde lidé běžně tráví čas?

Běžně, no jak říkám, to asi nejde nějak obecně říct. Někdo zahrádkáří, někdo chodí hodně grilovat, jinej tu je celý dny. Spíš se ale už míň zahrádkáří, bych řekl. Hodně mají dnes jenom jako trávníky místo záhonů.

Tvoří se zde party?

Nemyslím si.

Pořádáte akce za celou kolonii?

Asi ne, nevím o žádný.

